

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

27 Şubat 2013 Çarşamba

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

27 Şubat 2013 Çarşamba

----0----

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Millî İstihbarat Teşkilatının sunumu	1:53

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:53
Hasip KAPLAN	(Şırnak) 1:2, 3, 29:30, 52
Erdal AKSÜNGER	(İzmir) 2, 30:33, 36
İlhan CİHANER	(Denizli) 3, 6, 19, 24, 32:42, 49:52
Atila KAYA	(İstanbul) 3:4, 44
Namık HAVUTÇA	(Balıkesir) 4, 48:49
Komisyon Uzmanı	4
Ali ERCOŞKUN	(Bolu) 5
Şuay ALPAY	(Elâzığ) 5, 43:44, 48
Enver ERDEM	(Elâzığ) 6:7, 28:29
MİT Mensubu (Daire Başkanı)	7:8, 31:42, 49, 52
MİT Mensubu (Teknik Personel)	8:20

MİT Mensubu (Daire Başkan Yardımcısı)		20:28
Mehmet S. KESİMOĞLU	(Kırklareli)	27, 44:46, 48
Mihrimah BELMA SATIR	(İstanbul)	29
Yılmaz TUNÇ	(Bartın)	32, 40, 41, 42, 49:50
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	39, 46:48
Yusuf BAŞER	(Yozgat)	42
Hamza DAĞ	(İzmir)	42:43, 48, 52
Fatih ÇİFTÇİ	(Van)	50:51

Açılma Saati: 11.02

Kapanma Saati: 14.02

BİRİNCİ OTURUM

27 Şubat 2013 Çarşamba

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN – Zeyid ASLAN (Tokat)

BAŞKAN VEKİLİ: Yusuf BAŞER (Yozgat)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

0

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Görüntülü basın mensubu arkadaşlarımız görüntülerini aldılarsa onları alalım, biz çalışmaya başlayacağız. Yazılı basınla ilgili daha sonra...

Evet, görüntülü basın mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Evet, arkadaşlar, bugün daha önceden belirlediğimiz gündem dâhilinde kamu kurumlarımızı dinlemeye devam ediyoruz.

Bugün Millî İstihbarat Teşkilatımızdan gelen yetkili arkadaşlarımızı dinleyeceğiz ama onun öncesinde Sayın Kaplan'ın bir önergesi var sanıyorum bu konuda.

Buyurun Sayın Kaplan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Araştırma komisyonumuzda şu ana kadar görev alan uzman arkadaşlarımızın listesi dün elimize geldi. Yaptığımız incelemede genellikle TİB, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı yani kamusal alanda yürütmeye mensup resmî görevliler uzman olarak burada çalışacak. Oysaki araştırma komisyonumuzun bir hassasiyeti var ve bağımsız ve tarafsız uzmanlardan da nasıl yararlanabiliriz konusunda sanıyorum yaptığımız bir çalışmada da hemfikir olmuştuk arkadaşlarla. Ben, bir inceleme yaptım. Tabii ki burada Barış ve Demokrasi Partisi Grubunu temsil eden tek üye olarak çok daha fazla öneride değil de bir üç isim araştırması üzerinde bir çalışma yaptım ve tabii, aklıma, odalar, kurumlar yani bu işin uzmanları geldi ve üç isim öneriyorum. Birisi, bilgisayar mühendisi. Bilgisayar Mühendisleri Odası Genel Sekreteridir. Bu arkadaşımızın telefon ve e-mail'ini de ekte sundum, önergemizde.

Yine, elektronik mühendisi, ODTÜ BİLTİR Merkezinden bir arkadaşımızın... Yani bunlar birebir, şahsen tanıdığım arkadaşlar değil, sadece araştırmalarımla uzman bu konuda Komisyonumuza yardımcı olabilecek ve çalışabilecek konumda olanlar.

Yine, 3'üncü bir isim, elektrik mühendisi. DMS Elektronik Bilgisayar, Elektrik Mühendisleri Odasında yedek yönetici olarak geçiyor.

Şimdi, Başkanım, burada, Komisyonumuzun tarzında sanıyorum uzman olarak çalışacaklar gönüllü bir çalışma tarzında burada görev alıyorlar. Yani ek bir mesai, profesyonellik yok. Bu arkadaşlarımızın doğrusu kamu görevlisi mi, özel sektörde mi çalıştığını tam bilmiyorum yani o kriter aklıma gelmemişti. Fakat arkadaşlarımız uygun görürlerse, diğer parti grupları, onlar da kendi alanında uzman birkaç isim önererek... Yani bu 12 kamu uzman temsiliyle sivil sektörü, işte, teknik alanda bir dengeleme yaparsak bu iki tür de çalışabilir; bir, gerçekten uzman olarak burada çalışabilir, bir de Komisyonumuz karar alırsa gönüllü olarak bizimle beraber çalışabilirler. Yani benimle değil. Bu isimleri ben Komisyonumuzun ortak uzmanlığı için öneriyorum çünkü öyle bir hukukla yola çıkmadık, amacımız bu. Bu konuda parti grupları, arkadaşlarımız uygun görürlerse uzman, göremiyorlarsa dinlenmeleri ve varsa kendilerinin de -ileriki toplantılarda olabilir- isim önermeleri konusunun faydalı olacağını düşünüyorum ve bu önergemizin tartışılarak kabulünü talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aksünger...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Başkanım, gerçi Hasip Bey'in söylediğini geçen hafta konuştuk ama yani bir yöntem belirlemedik yazılı mı, sözlü mü, bunlarla ilgili. Bizim de tabii önerilerimiz olacak. Önerilerini gördüm kendisinin ama daha çok kurum bazında değerlendiresek daha doğru olacağını düşünen bir insanım, sivil toplum kuruluşları da öyle. Burada, aslında, içinde üç dört tane bölüm var bu işin. İşte, IP konusu ayrı bir iş, İnternet konusu farklı bir iş. Bilgisayar Mühendisleri Odası, tabii arkadaşları da tanıdığımız insanlar, o ayrı bir iş. Çok farklı işler var ama kurumsal olarak bir usulü belirlersek "Kurumlardan kimleri çağıracağız? Bunları yazılı mı veya ne zaman getireceğiz?" tarzında. Ben hani bugün konuşuruz, yarın veya daha sonrakinde biz önerileri getiririz tarzında bir usulün belirlenmesi gerektiğini düşünen bir insanım. Yani burada mesela Ankara Barosuyla... Mesela iyi çalıştığımız bir Bilişim Kurulu var mesela. Hem hukuk tarafı ayrı, teknik tarafı ayrı olarak bunun gibi kurumlar üzerinden gidersek daha faydalı olacağını düşünüyorum. Çünkü buradaki arkadaşların öyle veya böyle kendi çalıştıkları kurumların aleyhinde herhangi bir şeyi burada söyleme ihtimalleri olmayacağı yüzde yüz, kesin yani. Burada "aleyhte" demekle suçlamak anlamında konuşmuyorum, çok yanlış anlaşılmasın; itham etmek de kötü bir şey ama bir şeyi aydınlatmaya çalışıyoruz. Daha bağımsız gözler tarafından burada bize bir şeyler anlatılması lazım. Gerekirse o kurumlara ayrı toplantı da yapabiliriz onlardan gelen insanlarla. Bir usulün belirlenmesi konusu önemli bence. Biz ne zaman verelim bunları? Bir de bunlar hangi kurumlardan, hangi şeklen, bize neyi aydınlatacak, onları belirlememiz gerektiğine inanıyorum.

Bu toplantıda bunu belirlersek çok sevinirim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - O zaman, tabii, daha önceki ilk toplantımızda “Usule dair bir yol haritası.” demiştik. Onda da özellikle teknik bilgilenmeyle ilgili bir süreçten sonra esasa dair yol haritamızda kimleri dinlemeliyiz, kimlerle görüşmeliyiz, bununla ilgili, tabii esasa ilişkin yol haritasıyla ilgili henüz bir toplantı yapmadık. O toplantı da bu toplantı olabilir veya başka bir toplantıda ama Sayın Kaplan’ın tabii Komisyona uzman olarak şu andaki teklifi. Bu konuda geçtiğimiz toplantıda ben ifade etmişim. Fakat Meclisteki uzman arkadaşlara sorduğumuzda şöyle bir ifade de bulundular, henüz tam onu netleştirmiş değiliz ama yani “Meclis komisyonlarında görevlendirilecek uzmanlar kamu kurum ve kuruluşlarından ve üniversitelerden istenebilir.” diye bir hükümden bahsettiler.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Barolar kamu kuruluşu yerine geçer, mühendis odaları da...

BAŞKAN – Tabii, tabii... Kanunlar ve Kararlarla veya hangi birimse bir görüşelim, bir usul hatası yapmayalım. Bu arkadaşların da... Biz şunu söyledik: Bizim uzman görevlendirmede sınırimız yok. Yani kamu dışından da görevlendirme imkânımız varsa bize burada katkı verecek, biz sınırsız bir şekilde bunu yapmalıyız. O konuda bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımızın aşağı yukarı hemfikir olduğunu düşünüyorum. Tabii, söz verdiğim arkadaşlara... Ben kendi kanaatimi, gözlerden anladığım kanaatle bunu ifade ediyorum. Ama bunu, şu konuyu bir netleştirelim, gerekirse yarınki toplantıda buna karar verelim. Yani bugün hangi kurumlar kamu kurumu niteliğinde sayılır bunların içerisinde? Bu arkadaşlarımızın uzman olarak, resmî olarak görevlendirilmeleri mümkün müdür? Bunu bir netleştirelim. İsterseniz bu konuyla ilgili, yani uzman görevlendirmesiyle ilgili konuyu yarın tartışalım, konuşalım, bir karara bağlama imkânımız olsun; bir hata, bir eksiklik yapmayalım.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bir de gönüllü görevlendirmeyle...

ATİLA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok kısa...

BAŞKAN – O, şimdi, tabii, bizim Komisyon olarak şöyle bir imkânımız var: Biz yani özel sektör, kamu sektörü, sivil toplum, herkesten bilgi almak amacıyla davet etmek suretiyle her türlü bilgi alma imkânına sahibiz. Eğer uzman olarak görevlendirme imkânımız olmayan kurumsal kimlik ya da özel sektörde birtakım bu konuda deneyimi, birikimi ve Komisyona katkı vereceğini düşündüğümüz şahıslar olursa yine onları bir toplantıda karara bağlarız, belirleriz; Komisyona bilgi vermek üzere onları davet edebiliriz her zaman veya Komisyon üyesi arkadaşlarımız bireysel olarak da bu arkadaşlardan her zaman tabii katkı alma imkânına sahiptir. Ben bir kanaat olarak söylüyorum.

Buyurun Sayın Kaya.

ATİLA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, aslında yerinde bir öneri. Bir de şöyle bir pratik var yani daha önce yaşadığımız darbeler komisyonunda benzeri şekilde üniversitelerden, çeşitli sivil toplum kuruluşlarından görevlendirmeler oldu yani o komisyonlarda görev yapan arkadaşlar oldu. Dolayısıyla böyle bir imkân var. Aynı şekilde sivil toplum kuruluşlarından da gelenler, hatta sunum yapanlar ama aynı şekilde daimî olarak orada görev yapan insanlar da oldu. Dolayısıyla benzeri bir uygulama bizim bu Komisyonda da olabilir ki yine dile getirildi.

Aslında, kamuoyundaki genel kanaat, yaygın kanaat bu yasa dışı dinlemeler, komisyonlarımız, işte, hepimizin malumu olduğu gibi. Bu biraz önce saydığımız kurumlardan kaynaklandığına yönelik bir genel şey vardır. Şahsen benim de kanaatim o yöndedir. Dolayısıyla bu arkadaşların yanında daha sivil, üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından arkadaşların da olması son derece yerinde olur. Yani daha önceden de öyle bir örneğimiz de var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Havutça...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Komisyonumuza iyi bir çalışma haftası diliyorum.

Şimdi, bilindiği gibi, yasa dışı telefon dinlemeleriyle ilgili ya da yasal olup da yasal sınırı aşan telefon dinlemeleriyle ilgili en önemli yargının aktörlerinden bir tanesi kuşkusuz avukatlarımız. Türkiye’de de bunun en yakın tanıdığı ve bu konulara çok vakıf olan avukat meslektaşlarımızın, bu arada Barolar Birliği temsilcisinin, Ankara Barosundan yetkili arkadaşlarımızın, İstanbul Barosundan arkadaşlarımızın Komisyonumuza davet edilmesini ben de öneriyorum, birincisi bu.

İkincisi, yaşadığımız pratik gösterdi ki bu çalışmalarımız bizim basına kapalı olmasının bir pratik hiçbir yararını görmedik hiçbirimiz. Tam aksine, sürecin sizin de, hepimizin üzerinde durduğu gerçeği belirlemek anlamında açık, şeffaf ve herkesin, kamuoyunun gözü önünde bunları çok net bir şekilde konuşmalıyız. Dolayısıyla bundan sonraki çalışmalarımızın görsel ve yazılı basının izlemesine açık olmasını ben öneriyorum.

Bir de, daha önce ifade etmiştik, tutanakları bizim gelen kamu görevlilerini dinliyoruz, dinledik; birçok sorular da sorduk. Sorulara yazılı cevap verileceği bize ifade edildi ama tabii henüz ne zaman verileceğini de bilmiyoruz...

BAŞKAN – Yok, şöyle, aldığımız karar şuydu: Tutanakları arkadaşlara cuma günü itibarıyla kurumlara gönderdik. Onlar hazırlıklarını yapacaklar. Biz “Bir yol haritamız içerisinde bu ilgili kurumların merkezlerine giderek merkezlerdeki o dinleme merkezlerinin cihazlarını, hangi yöntemleri kullandıklarını hem yerinde inceleyelim hem de o gittiğimizde arkadaşlar bu hazırlıklarını yapmış olsunlar. Buradaki sorulan sorulara orada cevaplarımızı şifahi olarak alalım.” diye bir karara varmıştık. O noktadan dolayı yani.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Tutanakları bize de...

KOMİSYON UZMANI – Üyelerimize mail olarak gönderdik efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum. Ben bunları önerdim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Ercoşkun...

ALİ ERCOŞKUN (Bolu) – Sayın Başkanım, ben Komisyon olarak bu konuda söz söyleyebilecek hangi kurum, kuruluş vesaire varsa bütün bu kurum, kuruluşların, özellikle sizin bahsetmiş olduğunuz İnternet sitesi vesaire gibi farklı enstrümanların da devreye girmesiyle beraber şahısların da bu Komisyona bilgi verebileceğini hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla buradaki yasal görevlendirmeler... “Yasal” derken, pardon, şu ana kadarki görevlendirmeler dışında eğer biz bu tür bir uzman görevlendirmesi söz konusu olursa bunun ucu çok geniş açılır, çok farklı belki tartışmalara da konu olabilir. Dolayısıyla bilgi vermek isteyen veya bu Komisyonun çalışmalarına katkıda bulunmak isteyen herkese bizim kapımız açık olduğuna göre böyle bir usulün çok da faydalı olmayacağı kanaatindeyim. Bunu bildirmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Alpay...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Teşekkür ettim Sayın Başkanım.

Benim önerim, bugünkü toplantının sonunda süre kalırsa ya da bir ek kısa bir süre ayırmak şekliyle hem takvimimizi hem de çalışma aşamalarını bir değerlendirirsek bir adım atmış oluruz. Bu manada, bu anlamda, özellikle sizin de ilk baştan itibaren ifade ettiğiniz İnternet sitesi yani Komisyona ulaşmak isteyenlerin rahat ulaşabileceği bir site çalışmasıyla ilgili bu gerçeklik değerlendirilebilir. Farklı bir çağrı merkezi olabilir, bu değerlendirilebilir.

Yine, özellikle kripto meselesi de ayrı bir uzmanlık alanı olarak duruyor, o değerlendirilebilir.

Bir de, kanaatimce, bu konuda en çok üzerinde durmamız gereken şeylerden biri de Komisyon olarak daha evvel dinlemeyi yapan ve şu anda da dinlemeyi yapmaya devam eden kurumlar ve dinleme yapmadığını bildiğimiz ya da öyle zannettiğimiz kurumlarla ilgili dinleme cihazları, demirbaş kaydedilenler, demirbaş dışında cihaz var mı, yok mu ve bunların alım usulleriyle ilgili - örtülü ödenekten mi almışlar- belgeleri en azından şimdi biz Komisyon olarak talep edebiliriz. Bunu yaparsak uygun olur diye düşünüyorum ama daha verimli olması açısından, sizin de başından beri ifade ettiğiniz gibi, bugün bir çalışma takvimi... Kaç iş günümüz var bizim, resmî tatillere denk geliyor mu, o iş gününe göre hedeflediğimiz kaç ana nirengi noktası var? Bunları bugünkü toplantının sonunda değerlendirirsek iyi bir iş yapmış oluruz gibi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Yarın bizim kurumsal anlamda dinleyeceğimiz son kurumumuz, TÜBİTAK'ı dinleyeceğiz. Üniversiteden talebimiz oldu yani Gazi Üniversitesi Elektronik Mühendisliği Bölüm Başkanlığından. Onlar önümüzdeki hafta gelebileceklerini ifade ettiler ama biz o birinci yol haritamız içerisinde özellikle kurumsal anlamda bu konuda çalışma yapan kurumlarla ilgili çalışmamızı aslında bugün itibarıyla bitirmiş oluyoruz. TÜBİTAK biraz daha sivil ve teknik anlamda bilgi verecek. Eğer sizler de

uygun görürseniz yarın TÜBİTAK toplantısının akabinde yani dinledikten sonra, buna dair, esasa dair bir yol haritası üzerinde biraz daha zamanımız olacaktır. Belki bugün biraz uzun sürecektir yani dinleyeceğimiz kurumun niteliği itibarıyla. Eğer siz de uygun görürseniz yarınki TÜBİTAK'ı dinledikten sonraki kısımda toplantımıza biz devam edelim. Bu, hem Sayın Kaplan'ın hem Sayın Aksünger'in ve diğer arkadaşların önerdiği, uzmanlarla ilgili konuyu da bu süreçte, bugün bir araştırmasını yapalım yani hangi nitelikte bir görevlendirme yapılabilir. Yarın TÜBİTAK'ı dinledikten sonraki kısımda bu hususu burada birlikte tartışalım, birlikte karara bağlayalım. Bu benim önerim. "Uygun." diyorsanız...

Peki, teşekkür ediyorum.

Tabii, şimdi Millî İstihbarat Teşkilatımızdan gelen yetkilileri dinleyeceğiz ama daha önce TİB'de, Emniyette ve Jandarmada yaptığımız usulü burada da, özellikle MİT'in diğer kurumlardan da çok daha farklı özelliği olması, gerek çalışanlarının gizliliği gerekse bilgi ve belgelerinin gizliliği esası üzerine çalıştığı için hassasiyeti sebebiyle basına kapalı olarak bundan sonraki kısımımıza devam etmeyi daha önceki usulümüz dairinde öneriyorum.

Ayrıca, burada Komisyon üyesi arkadaşlarımıza da şu anlamda bir önerim olacak. Bunu birlikte karara bağlayalım. Millî İstihbarat Teşkilatının sunumundan yapılacak tutanakların Komisyon çalışma süresinin bitimine kadar sadece Komisyon üyesi arkadaşlarımıza verilmesi, bunun dışında dışarıya verilmemesiyle ilgili bir birlikte Komisyonda karar alalım. Tabii, Komisyonun çalışması bittikten sonra bu tutanıklara herkesin ulaşması mümkün ama en azından Komisyonun bir iç çalışmasıdır. Hassasiyeti sebebiyle Komisyon çalışmaları tamamlanıncaya kadar bu tutanakların Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızın dışında dışarıya verilmemesiyle ilgili bir karar alırsak uygun olacağını düşünüyorum.

Ayrıca, tutanak tutan arkadaşlarımızın da yani MİT mensuplarının isimleri gizli kalması gerektiğinden tutanıklara "MİT mensubu" diyerek -isimleri değil- geçirilmesi gerekiyor mevzuatları gereği.

Evet, biz yazılı basın mensubu arkadaşlarımızı, bizim görevli uzmanlarımız dışındaki tüm arkadaşlarımızı dışarıya davet ediyorum danışman arkadaşlarımız da dâhil.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Danışman arkadaşlar çıkmasın.

BAŞKAN – Biz buradayız. Danışmanlarımızın burada olmasına gerek yok Sayın Cihaner. Uzmanlarımız var, biz buradayız.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erdem.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, daha önceki kurumları dinlerken karşılaştığımız sorunla, Millî İstihbarat Teşkilatıyla ilgili sunumda da karşılaşmamak için milletvekili arkadaşlarımızın sorularını öncelikli olarak yönetip

Millî İstihbarat Teşkilatı mensuplarının da bu sorular çerçevesinde sunumlarını yapmalarının daha doğru olacağına inanıyorum. Yani onların hazırladıkları bir sunum var ama bu çoğu zaman bizim isteklerimize veyahut da taleplerimize uygun bir sunum olmuyor. Şimdi, biz Komisyon üyeleri, milletvekilleri olarak esasında bu sunumdan ne beklediğimizi onlara ifade edersek...

BAŞKAN – Ben, aslında şifahen biraz kendilerine söyledim, dedim ki: “Eminim sunumunuz yasal mevzuatı içeren bir sunum olacaktır daha önceki kurumlardan tecrübemiz. Arkadaşlarımızın beklentisi bu değil, bunun ötesinde yani bu konuda belki Türkiye’deki en uzman birimlerden biri olarak, yöntemler konusunda, nasıl yapıldığı konusunda daha doyurucu bilgiler verme imkânınız olabilirse.” diye ben arkadaşlara daha önceki kurumlardan gelen tecrübemizle... Ama isterseniz onlar hazırlayacakları sunumu kısa yani ben de görmedim henüz sunumu ama zannediyorum yasal mevzuatı içeren bir sunum. Ama ben toplantının başında da ifade etmişim. Biz daha önce TİB’i, Emniyet istihbarat ve Jandarma istihbaratı arkadaşlarımızı dinledik ve ağırlıklı olarak yasal mevzuat ve yasal mevzuat dairesinde yaptıkları teknik çalışmayı anlattılar ama bizim tabii özellikle öğrenmeye çalıştığımız konu yasal mevzuat değil. Tabii, bizim teknik anlamda eksiklerimiz vardı ama kurumları dinlerken bu teknik anlamdaki eksiklerimizi de büyük oranda gidermiş olduk.

Sayın Erdem’in de dediği gibi sunumunuzu başlangıçta kısa tutarsanız, arkadaşlarımızın soruları ağırlıklı olacaktır. O nedenle sunumunuzu mümkünse kanun maddelerini atlayarak, hızlı geçebilirsek, biz, esas merak ettiklerimiz ya da öğrenmek istediklerimiz konusunda yani arkadaşların sorularıyla sunumu devam ettirmek bence de çok daha uygun olacak diye düşünüyorum. Ama önce bir hazırlıklarını kısaca bir dinleyelim.

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Yani bu sunumda Sayın Başkanım, özellikle yasa dışı dinlemeler ve özel hayatın gizliliğinin ihlalleriyle alakalı durumları ortaya koyabilecekleri bir sunum olmalı. Yoksa “Yasal çerçevede zaten şunları yapıyoruz.” demenin çok fazla bir anlamı yok, o, sitelerde veya mevzuatta var. Yani bizim merak ettiğimiz bu yasa dışı dinlemeleri kimler yapıyor, uluslararası, ulusal boyutu ne? Bunu şu ana kadar kendi tespitlerini... Bir de tespit etmiş olmaları gerekiyor. Yani Millî İstihbarat Teşkilatı sadece istihbarat toplayan bir teşkilat değil, aynı zamanda istihbarata karşı koyması gereken, bu anlamda yapılan ihlalleri de tespit edebilecek bir teşkilat olması lazım. Dolayısıyla sunumlarını bu çerçevede yaptıkları takdirde çok daha faydalı olacaktır.

BAŞKAN – İnşallah. Bir arkadaşları dinleyelim bakalım.

Buyurun arkadaşlar.

MİT MENSUBU – Sayın Başkan, yüce Meclisin ve Komisyonun değerli üyeleri; Millî İstihbarat Teşkilatında başkan düzeyinde görev yapıyorum. MİT mensubuyum.

Ben önce çok kısa bir girizgâh yapma ihtiyacı duyuyorum. Siz bu konulara, bilgilere sahipsiniz ama yine de gerekiyor.

Biz, 2937 sayılı Kanun'la kurulmuş, Türkiye Cumhuriyeti'ni ülkesi ve milletiyle bütünlüğüne, varlığına, bağımsızlığına, güvenliğine, anayasal düzenine ve millî gücünü meydana getiren bütün unsurlarına yönelik millî istihbaratı, devlet istihbaratını oluşturmakla görevli ve yetkili bir kuruluşuz. Bizim görev ve yetkilerimiz kanun gereği yönetmeliklerle, ikinci mevzuatla düzenlenmiştir. İkinci mevzuatta Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenlik ve dış politikası doğrultusunda iç ve dış unsurlara ait haberleşmelerin elde edilmesi, haberleşme amaçlı olmayan elektronik sinyallerin izlenmesi, istihbarata karşı konulması ve stratejik istihbaratın oluşturulması bizim temel ve yegâne görevlerimizdir. Biz, bu görevlerimizi yerine getirirken insan unsuru yanında elektronik ve teknik her türlü cihaz ve teknik imkânlardan da faydalaniyoruz tabii. Burada önem arz eden, haberleşmeye müdahale ve haberleşmeye yönelik istihbaratın oluşturulması. Hepinizin bildiği gibi Türkiye'de artık her türlü haberleşme bir mahkeme kararına dayanıyor ve bunlar TİB aracılığıyla yapılıyor. Bizim de bunun dışında, haberleşmeye herhangi bir şekilde müdahalemiz söz konusu değil. Ancak, elektronik cihazlarla yapılan, işte, telsiz haberleşmeleri, radyo haberleşmeleri gibi umuma açık olan, herkesin elde edebildiği sinyal istihbaratını biz de mahkeme kararı olmadan elde etme imkânına sahibiz.

Bunun dışında, bizim istihbarata karşı koyma faaliyetlerimiz içerisinde, elektronik ve teknik haberleşmeye yönelik müdahalemizde, istihbari dinlemeyle adli dinlemenin farklılığından kaynaklanan... Biz sadece istihbari dinleme yapıyoruz, ancak, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda ve Ceza Kanunu'ndaki düzenlemeler kapsamında devlet sırrının ifşası ve casusluk suçlarında genel zabıtaya yani emniyet, polis teşkilatına ve jandarma teşkilatına tanınan hak ve yetkilere sahip olmamız nedeniyle, cumhuriyet savcılarının hazırlık soruşturması usul ve esaslarına tabi şekilde bu iki suçu da takip etme imkânına sahibiz, ancak, bu, faaliyetimizin çok kısa bir alanını oluşturuyor.

Haberleşmeye kanun dışı müdahale usul ve teknikleri konusunda bu konuda etkin ve yetkin arkadaşlarımız size geniş kapsamlı bir takdimde bulunacaklar. Ancak, Sayın Başkanın ve üyelerin de söylediği gibi, soru-cevap yöntemi olduğu takdirde elimizdeki, portföyümüzdeki bilgileri size elimizden geldiği kadar arz etmeye çalışacağız.

Saygılar sunarım.

İlgili teknik arkadaş bu konularda sizi bilgilendirecek.

MİT MENSUBU – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum. Başkanımız bazı konularla ilgili sizlere bilgiler verdi, Millî İstihbarat Teşkilatının genel olarak hangi konularda çalıştığını. Size bugün özellikle teknik konularla ilgili olarak yaptığımız çalışmalardan kısaca bahsedeceğim ve daha sonra da sizlerin merak ettiği konularla ilgili elimden geldiğince bilgi vermeye çalışacağım.

Başkanımın da bahsettiği gibi, Millî İstihbarat Teşkilatının hangi konularda faaliyet gösterdiği biraz önce söylendi. Biz bu konularla ilgili olarak öncelikle TİB üzerinden verileri alıp dinleme ve izleme faaliyetlerini yapıyoruz, bu zaten herkesçe malum. Temelde yaptıklarımız şunlar tabii

ki: İŖte, hedeflere yönelik olarak sabit telefon, cep telefonu, uydu telefonu grŖmeleri ve çeŖitli ortamlarda yapılan İnternet haberleŖmeleri TİB üzerinden bize aktarılıyor ve bunlarla ilgili izleme ve dinleme faaliyetlerini yapıyoruz. GemiŖ dönemlerde, tabii, faks ve modem daha öncelikliydi, daha fazla kullanılıyordu ama tabii sizler de biliyorsunuz ki İnternet'in hayatımızın her yerine girmesiyle artık faks ve modem türü haberleŖmeler pek artık gündemdeki yerini eskisi gibi korumuyor. Çok nadir de olsa böyle haberleŖmeler olabiliyor ama yoğunlukla telefon grŖmeleri ve İnternet haberleŖmeleri. Sizler de çok iyi biliyorsunuz ki artık birçok sistem İnternet tabanlı olmaya bağladı. İŖte, nlerinizdeki cep telefonları, hatta bildiğiniz gibi buzdolabı bile Ŗu anda İnternet'e bağlı bir Ŗekilde alıŖıyor. Yani bir Ŗekilde her Ŗey bu IP dediğimiz sistem üzerine alıŖmaya bağladı. Ŗu anda belki sizin santraliniz bile IP tabanlı alıŖmaya baėlamıŖ olabilir. O yüzden, İnternet haberleŖmeleri gündemdeki yerini gittikçe koruyor ve artarak da bu haberleŖmenin hacmindeki artıŖ devam edecektir.

Ŗimdi, tabii ki biz bu tür Ŗeyleri biraz önce bahsettiğim gibi TİB üzerinden yapıyoruz ama bunun dıŖında da yaptiğımız alıŖmalar var. Sizlerin de bildiği gibi, GES komutanlığı 1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla Millî İstihbarat TeŖkilatına devredildi, Genelkurmay Elektronik Sistemler Bağkanlığı. Buradaki faaliyetlerimiz iki ana konuda yoėunlaŖıyor. Bunlardan birincisi muhabere istihbaratı dediğimiz faaliyetler, bir diğeri ise elektronik istihbarat. Muhabere istihbaratından kastımız Ŗu: Özellikle radyo frekanslarında yapılan haberleŖmeler; HF, VHF ve UHF dediğimiz. Havadaki sinyallerin alınıp bunlardan istihbarat üretilmesi, bu birinci aŖaması sinyal istihbaratının. Bir diğer yaptiğımız iŖ ise elektronik istihbarat dediğimiz ve genellikle yanlış olarak algılanan bir konu. Elektronik istihbarat literatürde veya bizim dünyamızda Ŗu Ŗekilde tanımlanıyor: Radar sinyallerinin izlenmesi. Elektronik istihbaratın karŖılıėı bu ama genelde halk arasında, bakıldığında, sanki elektronik cihazlarla toplanan istihbarat gibi algılanabilir ama bu böyle değil. Bizim literatürde en azından, sinyal istihbaratında bu radar sinyallerinin izlenmesi. "Bu ne demek?" diye soracak olursanız. Biliyorsunuz, uçakların, gemilerin radarları var veya bazı silah sistemlerinin radarları var. Bunların sinyalleri üzerinden biz tespit yapmaya alıŖıyoruz evre ülkelere yönelik olarak, ülke güvenliğini sağlamak amacıyla. Mesela, iŖte, SAM füzeleri vardır biliyorsunuz, bunların üzerinde radarlar vardır. Bu füzeler alıŖtıėı zaman bizim haberimizin olması gerekir. Bizim de bu tür Türkiye sathında konuŖlanmış sistemlerimiz var, bu sistemler vasıtasıyla alıŖmalarımıza devam ediyoruz. Eskiden bu alıŖmalar, GES komutanlığı ayrı iken, farklı bir Ŗekilde devam ediyordu ama Ŗu anda tek elden Türkiye'de sinyal istihbaratını yapar durumdayız ve yoğunluklu olarak da Türk Silahlı Kuvvetlerine hizmet veriyoruz. Ama tabii ki Millî İstihbarat TeŖkilatı olarak da biz stratejik bakıŖ açısıyla bu olaylara yaklaŖıyoruz doğal olarak ama onlar da tabii ki olaylara taktik ve operasyonel açıdan bakıyorlar. Yani herhangi bir olay olduğunda, barıŖ zamanında bazı Ŗeyleri bilmek gerekiyor ki savaŖ durumunda da buna karŖı önlem alabilsinler Ŗeklinde.

Yoğunluklu olarak yaptiğımız alıŖmalar, espionaj, kontrespiyonaj ve terörle mücadele kapsamında yoėunlaŖıyor ve bakıldığı zaman bunların oranlarına -özellikle espionaj ve kontrespiyonaj

ağırlıklı olarak faaliyetlerimiz devam ediyor- yüzde 65 civarında, terörle mücadele ise yüzde 35 civarında, son rakamlarımız ama bunlar tabii ki bugünün rakamları değil, çok yakın bir tarihte alınmış rakamlardır. Tabii ki bu tür faaliyetleri yaptığımız zaman, yabancı dil bilen personel bizim için önem arz eden bir konu, özellikle Arapça olsun, Yunanca, Rusça, Bulgarca gibi diller ve tabii ki İngilizce gibi diller bizim için önemli. Son yıllarda yaptığımız çalışmalar sayesinde bu dillerdeki açığımızı da gidermeye çalışıyoruz.

Bir diğer, bu noktada, faaliyetlerimizi anlatırken değinmek istediğim konu ise şu: Bu faaliyetleri yürütürken, tabii, Millî İstihbarat Teşkilatı olarak –belki komisyon olarak bilmek istersiniz diye bunu söylemekte fayda görüyorum- karşılaştığımız bazı sıkıntılar veya aşmamız gereken sorunlar var. Bunlardan birincisi özellikle kripto analiz konusu çünkü dünyaya genel olarak baktığınız zaman, biraz önce bahsettiğim gibi, her şey çok açık olmaya başladı, herkes tarafından erişilir olmaya başladı. Bu da tabii ki beraberinde güvenliği de kendi içerisinde getiriyor. Hemen hemen her şey kriptolanmaya başladı. Tabii ki Millî İstihbarat Teşkilatı açısından bu kriptolanması çok da olumlu bir durum değil, kripto analiz bu yüzden çok önemli ve gittikçe de önem kazanıyor. Bu nedenle yatırımlar yapmaya başladık ama bu yatırımların hızlandırılması ve devlet güvenliği açısından bir noktaya getirilmesi gerekli.

Bir diğer önemli konu ise, belki ülkemizin gündeminde çok fazla yok ama siber güvenlik de önemli bir konu. Biraz önce bahsettiğim gibi, aslında “siber güvenlik” dendiği zaman genellikle insanın aklına hep İnternet geliyor. Aslında siber dünya bir tek İnternet’i de kapsamıyor. Bunun dışında, mesela, TELEKOM’un teçhizatları da veya sistemleri de buna dâhil yani bununla entegre, bir şekilde bilgisayar sistemlerinden oluşan yapılar. Bunlar tabii ki gittikçe birbiriyle çalışmaya başladığı için ülke güvenliği açısından da çok önemli. Şu anda ülkemizin çok stratejik kurumları, kuruluşları ve firmaları var. Bu firmaların sistemleriyle ilgili de tabii ki çok fazla bir şey bilmiyoruz ama hemen hemen çok büyük çoğunluğu İnternet’e bağlılar veya bir şekilde uzaktan erişilebilir durumdadır, mesela Türk TELEKOM’un, Turkcell’in, Vodafone’un veya Avea’nın olabilir bu. Bu da ülke güvenliği açısından önemli. Bununla ilgili adımlar da atılmaya başlandı, fakat bununla ilgili de bir teşkilatlanmanın tamamlanıp kurumlar arasında görev paylaşımının yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Benim Millî İstihbarat Teşkilatıyla ilgili olarak anlatacaklarım bu noktada bu kadar çünkü bunları sizler de muhtemelen çok iyi biliyorsunuz. Bundan sonra anlatacaklarım muhtemelen sizlerin daha çok sormak istediği veya ilgilendiğiniz konular olacaktır.

Şimdi, Millî İstihbarat Teşkilatı olarak biz, bu faaliyetlerin dışında, yapılan dinleme, izleme, gözetleme faaliyetlerinin nasıl yapıldığını, ne tür araçlarla yapıldığını, ne maksatla yapıldığını bilmek zorundayız çünkü ülke güvenliğiyle ilgili çalışmalarımız var biliyorsunuz. Çünkü biz birisinin bir hedefini, neyi, neden, nasıl yaptığını bilmezsek ona karşı önlem alma şansımız yok, onun yaptığı

faaliyetleri deşifre etme şansımız yok. Bu nedenle, bu tür faaliyetleri de biz yakından izliyoruz ve bununla ilgili yani özellikle yasa dışı dinlemelerle ilgili konu bu noktada gündeme geliyor.

Şimdi, biraz önce hep belki o noktaya dikkat çektim, İnternet hayatımızın her noktasına girdi. Birinci olarak, bu tür yasa dışı dinlemelerde aslında iki tane temel konu var. Birincisi, uzaktan erişilebilen sistemler ve cihazlar diyebiliriz. Yani illa ki, diyelim ki ben bu cihaza erişmek istiyorsam bu cihazın başında olmam gerekmiyor. Bu cihaz eğer bir şekilde bir ağla, genel bir ağla herhangi bir yere bağlıysa buna erişmenin çeşitli yöntemleri var. Bir diğeri ise fiziksel erişim yani bu cihaza bir şekilde benim elimin dokunup bunun üzerinde işlem yaparak bunun yapılması.

Eğer birincisinden başlayacak olursak ilk aşamada bilgisayarlardan bahsedebilirim. Şu anda günümüzde hemen hemen her evde neredeyse bir veya birden fazla bilgisayar var, aynı sanki televizyon gibi oldu; eskiden tek televizyonumuz vardı ama şu anda evde iki üç tane televizyon var. Benzer şekilde birçok bilgisayarınız var. Bunlar kablosuz ağlarla birbirine bağlı. Neden? Çok rahatlık getirdiği için. Çocuğunuz bir odada, siz başka bir taraftasınız, herkes İnternet'e bağlanabiliyor. Bunlar tabii ki genellikle... Güvenlik dünyasında şöyle bir denklem veya sıkıntı vardır diye bilirim: Her zaman rahatlık veya lüks güvenlik zafiyetini de beraberinde getirir. Siz "Ne kadar rahat olayım, rahat işlem yapayım." dersanız, bu yüzde 100 olmamakla birlikte, bu güvenlik zafiyetlerinin açıklarını da beraberinde getiren hususlardır. Mesela, şöyle bir örnek verebilirim bu bilgisayar dünyasına girmeden önce: Diyelim ki, sizin buraya girerken kapıda herhangi bir güvenlik önlemi olmasa, bir bariyer olmasa herkes der ki: "Ne kadar rahat girebiliriz." Çünkü çoğu arkadaşımız sıkıntı duyar. Diyelim ki aracınızda bir kart vardır, okumadı, orada beklersiniz edersiniz... Bu bir güvenlik önlemidir. Bunu aştığınız zaman buraya herkes girebilecektir. Şimdi, buradan yola çıkarak... Bilgisayar dünyasında da böyle. Şimdi, bilgisayar dünyasına baktığınız zaman, uzaktan nasıl erişilebilir yani bir bilgisayara bakıldığında, özellikle İnternet'e bağlı olan bir bilgisayara? Şimdi, İnternet'e bağlı olan bilgisayarlar üzerinde biliyorsunuz bir işletim sistemi, işletim sisteminin üzerinde de birçok program çalışıyor. Bunlar nelerdir? İnternet'e bağlanmak için bir programınız var, işte, görüntülü konuşma yapmak için bir program var yani her şey için bir program var aslında. Bu bilgisayarlar da İnternet'e bağlı olduğu için bunun üzerinden veri alışverişi yapılabiliyor tabii ki. Şimdi, şöyle düşünecek olursak: Siz normal şartlar altında bilgisayarınızdaki bir dosyayı bir arkadaşınıza göndermek istediğiniz zaman bu gayet normal bir şey, gönül rızasıyla gönderirsiniz ama "Bunun illegal boyutu nasıl olabilir?" diye soracak olursanız, bunun şöyle yapılması gerekiyor: Bunun aslında çok farklı yöntemleri var. Birincisi, siz standart bir yeni bilgisayar aldığınızda normal şartlar altında birisinin bu bilgisayara girip bu bilgisayar üzerindeki bilgileri -normal şartlar altında diyorum- görme şansı yok. Muhakkak bu bilgisayara bir şekilde bir müdahale edilmesi gerekiyor. Bazı istisnai durumlar olabilir, ona da birazdan değinmek şansım olursa değinirim. Şimdi, bu bilgisayara bir şekilde bir programın yerleştirilmesi gerekiyor. Bu bilgisayara o program yerleştirildikten sonra sizin inisiyatifiniz, sizin rızanız dışında bu bilgisayar üzerindeki hemen

hemen her şeyi başka birisi ele geçirebilir. Yani burada herhangi bir sınır yok. Korkutucu ama bu böyle maalesef. Şimdi, bu bilgisayara siz... Bu tür programlara “trojan” diyorlar, işte farklı isimlerle de adlandırabiliyorlar. Bilgisayara bu programları yükledikten sonra aslında normal de kullanıcının, sıradan bir kullanıcının bunu fark etme şansı çok fazla yok. Bu, bilgisayarınızın arka planında çalışıyor, size hiçbir şekilde bir emare vermiyor. Siz diyelim ki İnternet’te gezerken o arka tarafta çalışıyor. Diyelim ki siz bir yerlere girdiniz, girdiğiniz adreslerin listesini bir yerlere gönderebilir veya bilgisayarınızda dosyalar vardır, bunları alıp bir yere gönderebilir veya daha vahim olanı, bilgisayardaki dosyalarınızı silebilir veya daha da vahim olanı bilgisayar üzerindeki dosyalarınızın içeriğini değiştirebilir. Yani siz bilgisayarınızın üzerinde yani başına geçtiğiniz zaman ne yapabiliyorsanız hemen hemen bunu uzaktan da yapma şansınız var. Tabii ki, belki çok kolay anlattım ama bu yapılabilir bir şey. Bunu tabii ki uzmanları, profesyonelleri rahatlıkla yapabiliyorlar özellikle bilinçsiz kişiler karşısında. Yani bilgisayarı normal bir kişi olarak kullandığınız zaman, siz bilgisayardaki bazı anormal durumları gayet normalmiş gibi karşılayıp burada bir şey olmuyormuş gibi düşünebilirsiniz ama bilgisayara bir şekilde bu program yerleştirildiğinde bunlar yapılabilir.

Bunun dışında neler yapılabilir? Biraz önce bahsettiğimin dışındaki şeyler de yapılabilir yani sizin yapabildiğinizin dışında. Siz ne yaparsınız? Bir dosya açarsınız, dosya üretirsiniz, dosyanın içeriğini değiştirirsiniz, silersiniz, birçok şey yaparsınız. Mesela klavye aracılığıyla girdiğiniz her şeyi bir yere gönderebilirler. Diyelim ki siz bir e-mail hesabına girdiniz, kullanıcı adınızı yazdınız, arkadan şifrenizi yazdınız, bunların hepsi bir şekilde bir yere gidebilir yani kim karşı tarafta duruyorsa. Veya bunun dışında ne yapabilir? Bilgisayarınızda ses kartı ve mikrofon varsa... Ki şu anda günümüzde birçok kişi ne yapıyor? Laptop kullanıyor. Bunların üzerinin hepsinde, ses kartı ve mikrofon var ve kamera var. Buradaki ses kartı üzerinden mikrofon açılıp ortamdaki sesler kaydedilebilir, bunlar diğer tarafa aktarabilir. Bu, tabii, çok kolay bir şey değil. Çünkü sürekli bir yerde kayıt yapıp bunu bir tarafa aktarmak öyle çok kolay yapılabilecek bir şey değil. Kullanıcının dikkatini çekme şansı var. Neden? Çünkü sürekli siz bir ortamda kayıt yaparsanız, bu, sürekli bilgisayarda bir yer işgal edecektir ve bunu transfer etmeniz gerekiyor ama bunlar yapılabilen şeyler. Bir diğeri ne olabilir? Diyelim ki laptopunuzun karşısında bir kamera var, bu kamera açılabilir. Bu kamera açıldığında biliyorsunuz üzerinde bir ışık yanar, bu ışığın açılmasını da engelleyebilirler. Bunlar aslında hepsi programla alakalı, programcılıkla alakalı. Yani bir kişinin bir program vasıtasıyla bunu yapma şansı var, oradaki görüntünüzü de alabilir. Yani bunların hepsinin yapılma şansı var. Bunlar bilgisayar üzerinden yapılabilecek işlemler. Yani bilgisayarınızın bir şekilde üzerine bir program yerleştirilirse bunların yapılma şansı çok yüksek ama buradaki şart tabii ki, söylediğim gibi, bu bilgisayara bir programın yerleştirilmesi.

Bir de bazen şöyle şeyler de olabilir, bir bilgisayara program yerleştirilmeden de bu tür şeylerin yapılma şansı var, o da şöyle oluyor: Mesela Windows işletim sistemindeki -çoğumuz

kullanıyoruz- bir zafiyetten, bir eksiklikten, fark etmedikleri bir güvenlik açığından kaynaklanabilir veya başka bir işletim sisteminin, kendilerinin fark etmediği veya bilerek bıraktığı, bilemiyoruz. Şimdi, biliyorsunuz bunlar sonradan ortaya çıkıyor, daha sonra kendileri yama yayınlayarak bunları kapatabiliyorlar. Yani bir güvenlik açığı ortaya çıktı, kapandı. Yani uzaktan birisinin aslında bir şekilde bir makinede, bir bilgisayarda herhangi bir program yüklemeyen bu bilgisayarın o dönemdeki zafiyetinden yararlanarak o bilgisayara girme şansı vardır. Bu da olabilen şeyler. Dediğim gibi bunlar kasıtlı olarak bırakılabileceği gibi Windows işletim sistemi tarafından yani bilmeden, bir şeyi yaparken bir şeyin iyi düşünülmemiş olmamasından da kaynaklanabilir, bunlar olabilecek şeyler. Diğer bir konu, sadece işletim sistemi yok biliyorsunuz bilgisayar üzerinde, başka programlar da çalışıyor. Neler çalışıyor? Mesela, Windows'tan başladık, İnternet Explorer çalışıyor veya başka bir İnternet gezgini çalışıyor. Bunkaki bir açıktan da faydalanarak bu yapılabilir. Yani bilgisayar üzerindeki bir zafiyetten de kaynaklanabilir. Bunlar bilgisayar dünyasında yapılabilecek şeyler, bu bilgisayar üzerinden alınabilecek konular olarak gündeme geliyor.

Bir diğer konu, günümüzde biliyorsunuz normal masa üzerindeki telefonların çoğunun - eskiden biliyorsunuz sabit hatlar vardı, bakır kablolar üzerinden santrale bağlı olur, oradan da devam eder- artık yerini de IP telefonlar almaya başladı, çünkü çok daha fazla özellikleri olduğu ve İnternet'le entegre olabildiği için, daha fazla özellik sağladığı için. Gittikçe de bu artıyor ve çok yakın bir gelecekte bütün santraller ve telefonlar IP tabanlı olacak çünkü işletmesi kolay, çok daha uygun maliyetlerle olabiliyor ve size çok daha fazla hizmet sunabiliyorlar. Bu tür IP telefonların da zafiyetleri olabilir. Mesela geçmiş dönemde de ve yakın dönemde de oldu, Cisco IP telefonlar var, duymuşsunuzdur, Cisco ünlü bir marka, bunların da ürettiği bazı IP telefonlar var. Kendilerinin söylediğine göre, fark etmediği bir açık nedeniyle bu telefona siz uzaktan... Mesela diyelim ki, benim makinem, burada da bir IP telefon var, burada da bir IP telefon var, değişik bir kod göndererek o telefonu aslında açıyorum ama ahizesi üzerinde duruyor, mikrofon açılıyor hiçbir şey yapmadan. Herhangi bir şey yapmanıza gerek yok. Bu zafiyeti bilen birisi, bu telefonda kullanıyorsanız ve aynı ortamdaysanız -yani diyelim ki çok büyük, Medisteyiz diyelim, burada bütün telefonlar IP Telefon- buradan, atıyorum, yıldız, 21, bir şey, bir kod göndererek karşıdaki telefonu açabiliyor ve o ortamdaki sesleri dinleme şansı var. Bu bir zafiyetten kaynaklanıyor. Ama, tabii ki, yine bunu bilerek mi yapmışlardır, bilmeyerek mi yapmışlardır bununla ilgili bir yorum yapma şansımız yok çünkü kendilerinin söylediğine göre bu bir güvenlik zafiyetidir, daha sonra yayınladıkları bir yamayla bunun hepsini giderdiklerini söylüyorlar. IP telefonlarda yani IP tabanlı birçok şeyde aslında risk var çünkü hepsinin üzerinde artık bir işletim sistemi çalışıyor yani onların üzerinde de aslında ufak bir bilgisayar çekirdeği var aslında.

Bir diğer konu ise, Türkiye gündemini çok -tahmin ediyorum- meşgul ediyor, cep telefonları vasıtasıyla yapılanlar. Şimdi, cep telefonları tabii ki dört beş sene, belki daha önceki dönemdeki cep telefonları gibi değil. Artık cep telefonları küçük bir bilgisayar yani boyut olarak küçük, belki işlev

olarak aynı. Hemen hemen her şeyi o cep telefonlarında yapar hâle geldiniz. Bunlara “smartphones” diyorlar veya “akıllı telefon” diyorlar çünkü birçok işlemi üzerinde yapabildiğiniz için. Tabii ki bu tür güzel özellikler, kullanıcı açısından güzel özellikler bazı yine güvenlik zafiyetlerini de beraberinde getiriyor. Biraz önce bahsettim, bilgisayar üzerinde bir işletim sistemi var, bu işletim sistemi üzerinde çalışan birçok program, benzeri şu anda cep telefonlarında yani yeni nesil cep telefonlarında, akıllı cep telefonlarında. Bunun üzerinde gene bir işletim sistemi çalışıyor, “Android” denilen veya başka bir şey. Bunun üzerinde de programlar var. Aynı, bilgisayarlarda ne yapabiliyorsanız şu anda cep telefonlarında yapma şansı var. Yine aynı şekilde, ya cep telefonu üzerine bir program yükleyerek veya cep telefonu üzerinde üreticiden kaynaklanan bir hata veya bilerek yapmış olduğu bir açık kapıdan dolayı.

Neler yapılabilir gene cep telefonu üzerinden? Şunlar yapılabilir: Belki tekrar olacak ama cep telefonu üzerindeki bütün bilgilere erişebilir yani siz neye erişiyorsanız. Onlar nelerdir? Kimi aramışsınız, kim sizi aramış, oradaki var olan SMS’ler, resimlerin, videolarınız... Onun dışında, daha tabii ki vahim olanları, ortam dinlemesi yapılabilir. “Ortam dinlemesi nasıl yapılabilir?” aslında soracak olursanız. Aslında çok basit bir konu, maalesef, bu tür telefonlarda. Bazen şu da yapılabilir: Şimdi, siz normalde telefonunuzu kapatmazsanız o telefon açık kalıyor ve ortamdaki ne kadar ses varsa bu bir tarafa, kim sizi aramışsa veya siz kimi aramışsanız o tarafa aktarılır yani unutursanız bu pili bitene kadar devam edecektir bu işleme bakıldığı zaman. Şimdi, bu programlar da aslında bunu yapıyor. Sizin isteminiz dışında, sizin rızanız dışında gizlice arka tarafta çalışan programlar vasıtasıyla, siz sanki bir yeri arıyormuş gibi oradaki mikrofonu aktive ediyor yani sizi bir yeri aramış moduna getirerek telefonun mikrofonunu açıyor. Daha sonra bir yere bağlantı kurarak bu ortamdaki sesleri bir yere aktarıyor. Yapmış olduğu temel işlev bu, diğerlerinin dışında yani üzerindeki ne kadar bilgi almanın dışında. Bir diğeri ise, siz görüşme yaparken bu görüşme sırasındaki siz kimle konuşuyorsanız onun bire bir kopyasını da başka bir yere aktarabiliyor. Biliyorsunuz, üçlü konferans yapma şansınız vardır telefonlarda. Siz iki kişi kullanırken “Bir dakika bekleyin, üçlü konferans yapalım.” dersiniz onu yapıyorlar. Yani başka bir numarayı arıyor arka planda, o numarayı aradıktan sonra, siz iki kişiyle aranızda yapmış olduğunuz görüşmeleri öbür tarafa aktarabiliyor. Tabii ki şu anda bunları anlatırken yanlış bir izlenim vermek istemem. Bu, telefon üzerinde çalışan bir programın olması veya bir zafiyetin bulunması durumunda olabilecek bir şey. Uzaktan birisi buraya erişilerek bunu yapabiliyor. Tabii genel olarak şöyle şeyler son zamanlarda çok söyleniyor: Bir SMS atılıyor cep telefonuna, ondan sonra “Cep telefonuna bu program yüklenebiliyor.” diye. Bu aslında günümüz telefonlarında artık çok mümkün değil, belki bazı istisnalar dışında. Yani size bir SMS geldiğinde, siz SMS’e baktığınızda cep telefonuna bu programın yüklenmesi mümkün değil çünkü cep telefonu üreticileri de bunun farkında, kullanıcılardan gelen istekleri biliyor yani bir SMS gelmesi vasıtasıyla sizin telefonunuza bir programın yüklenmesi çok kolay değil, çok istisnai bir durum olabilir. Ancak şunun olması lazım, şöyle genellikle yapıyorlar: Size bir SMS gelebilir, SMS’de -artık telefonlar da hep İnternet’e bağlı biliyorsunuz, sizi

ikna edici bir mesaj olması gerekir tahmin ediyorum bunun- “Şu web sitesine gidin, işte, şu programı indirin.” denilebilir yani sizi bir şekilde yönlendirebilir oraya, bir web sitesine. Siz oraya gidersiniz, cep telefonunuza o programı indirirsiniz yani siz aslında kendi rızanızla kurmuş olursunuz ama o gelen SMS mesajı sizi bir şekilde ikna etmiş olur. Ama onun dışında gelen bir SMS’le bunu yapmak çok olası değil, en azından bizim bilgimiz dâhilinde, şu anda bildiğimiz yöntemlerle, etrafta incelediğimiz yöntemlerle bu mümkün değil.

Bunun dışında, biraz önce “uzaktan erişilebilen sistemler” dedim yani bir şekilde bunlara yükleniyor. Şimdi, tabii ki “Bu yükleme yöntemleri neler olabilir?” diye sorabilirsiniz. Tekrar bilgisayara veya diğerlerine dönecek olursak. Şimdi, birincisi İnternet biliyorsunuz artık çok interaktif bir ortam. Herkes, işte, tanıdığı tanımadığı birçok kişiyle İnternet’te tanışabiliyor, konuşabiliyor. Orada sabahlara kadar artık sohbetler edilebiliyor veya, işte, bilgi alışverişi yapılabiliyor. Bunlardan birincisi bu şekilde olabilir yani sizin tanıdığınız birisinden veya yeni tanıştığınız birisi, ona güven duyarsınız, bir şekilde size onu gönderir, bir program gönderir ama farklı bir maskeyle. Siz o programın o olduğunu bilmezsiniz. Mesela ne olabilir? Siz o arkadaşla yazışırken dersiniz ki: “Benim şöyle bir programa ihtiyacım var.” O der ki: “Ya, bende var.” O süsü vererek size o programı gönderir, o program o işlevi görür. Mesela siz dersiniz ki: “Yeni çıkan bir resim formatı var onu görüntüleyemiyorum. Bunu görüntülemek için sende bir program var mı?” O da “Var.” der. O resmi görüntülemek için size programı gönderir ama onun arkasına enjekte edilmiş, arka planda çalışacak başka bir program da gönderebilir. Bunlar İnternet’te mevcut. Yani iki programı birbirine bağlayan ama aslında sadece ön plandaki programı gösteren İnternet’te de hazır programlar var. Mesela resim gösterme programı burada, bu “trojan” dediğimiz, bilgisayarı, hulul edilmeyi sağlayacak program da burada. Bunu bununla birleştiriyor, bu resim programıyla -örneğin diyelim- siz çalıştırdığınızda resim programını görüyorsunuz ama hiçbir zaman arkadaki programı görmüyorsunuz. Bu aynı uzaya bir şey fırlattığınız zaman hani arkasından ayrılır ya bir parçası, ondan sonra devam eder, ona benzer. O program orada kalır, makineye yüklenir ama diğeri gizlice makinenize yerleşir ve hiçbir zaman siz onun oraya yerleştiğini bilmezsiniz; normal kullanıcılar olarak bahsediyorum. Bu birinci yöntem.

Bir diğer yöntem, özellikle kurumsal yapılar, firmalara falan baktığınız zaman, içeriden iş birliği yapılması ki bu belki -bazı istatistikler yayınlanmış dünyada- yoğunlukla olan bir iş. Yani “insider” denilen, ihanet eden, içeriden iş birliği yapan kişiler. Sizin bilgisayarınıza -şimdi bilgi sayarlardan bahsediyoruz- cep telefonunuza erişimi olan kişiler. Bir şekilde sizin bilgisayarınıza bu programı yükleme şansı var. Mesela size birisi dese “Bilgisayarını kullanmak istiyorum, bir şey bakmak istiyorum.” kullandırmaz mısınız güvendiğiniz birisine veya güven duyduğunuzu düşündüğünüz birisine? Gelir bilgisayarınızı kullanır, o programı yükleme şansı olabilir. Veya haberiniz olmadan bilgisayarınızı açar, burada yükleyebilir. Yani içeriden birisinin bunu yapma şansı var biliyorsunuz.

Bir diğ er yöntem de Şu olabilir, biraz önce bahsettim birazcık, “sosyal mühendislik” denilen yöntem. Bu son zamanlarda çok sıklıkla gündeme geliyor ve birçok yerde de aslında kullanılıyor sosyal mühendislik denilen yöntem. Şimdi, ona aslında belki  rnek Şu Şekilde verilebilir. Sık sık cep telefonlarınıza bazen mesajlar geliyor, işte, “Altın saat kazandınız Őurayı arayın.”, “Şu oldu.” vesaire diye insanları ikna etmeye yönelik veya insanı bir Şekilde... Veya bir yerden sizi arıyorlar: “Ben komiser x, işte, siz Şu kabahati iŐlemiŐsiniz, bir an önce Şu numarayı aramanız gerekir.” diye. Bunlar aslında hep sosyal mühendislik  rnekleri. Bunun benzerini de bilgisayar dünyasında da yapabiliyorlar. Diyelim ki sizin bir Şekilde tanıdığınız veya tanıştığınız birisi sizi -Şimdi, Şu anda direkt aklıma bir örnek gelmiyor- arayıp, bir Şekilde ikna edip “Ya, Őuraya erişmek istiyorum, bana Őuranın, işte, erişim Őifresi var, verir misin?” Eğer siz ona birazcık güven duyduysanız bunu verme Şansınız var eğer dili tatlıysa, çok fazla Şüphe duymuyorsanız. Bunlar çok yapılmış Şeyler. Bazı  ağrı merkezlerini arayarak veya kullanıcı iliŐkilerini arayarak bu tür işlemler yapılmıŐtır. Mesela, birisini taklit ederek veya işte başkasının kılığına girerek “Şu anda ben makineme erişmek istiyorum fakat eriŐemiyorum. Yani d n Őifrem aynıydı ama Şu anda kilitlendi. Őifremi yeniler misiniz?” diyorlar. Eğer oradaki kullanıcı iliŐkilerindeki arkadaş çok titiz birisi değilse “Tamam, ben Şu anda Şifrenizi yeniden tanımlıyorum.” derse, kullanıcı adını zaten biliyordur, o Őfre vasıtasıyla erişme Şansı da olabilir tabii ki.

Bir diğ er yöntem buradaki, tabii ki Şu olabilir: Sizin cihazınızın, bulunduğunuz ortamın dışında, gittiğiniz yerlerde, yurt dışı seyahatlerde veya başka bir yerlerde bir Şekilde belli dönemlerde kontrolsüz kalması, baŐboŐ kalması. Diyelim ki siz yurt dışı seyahate gittiniz, yanınızda cep telefonunuzu götürdünüz veya bilgisayarınızı götürdünüz, onu otel odasına bıraktınız çünkü sürekli ihtiya ınız yok. Bu çok rahatlıkla birisinin eline geçip onun üzerine program yüklemesi mümkün biliyorsunuz.

Biraz önce anlattıklarım aslında cep telefonları için de mümkün. Yani cep telefonlarına bilgisayardaki gibi çok rahatlıkla uzaktan program y lemek mümkün olmuyor ama bir Şekilde gene orada yapıldığı gibi yani sizi birisi bir Şekilde elindeki bir programı y kemeye ikna ederse cep telefonunuz bir Şekilde biraz önce anlattığım duruma gelebilir. Bu durum nedir? İŞte,  zerindeki her türlü bilginin gitmesi, ortamdaki konuşmaların dinlenmesi veya konuşma yaparken sizin konuŐmanızın bire bir bir tarafa akması.

Şimdi, Şunu da söylemekte fayda var, yine tekrarlamakta fayda görüyorum: Bunları anlatırken sanki çok kolaymıŐ gibi, bu işler yapılmış gibi bir izlenim lütfen yaratmayayım ben. Aslında çok da kolay işler değil, özellikle cep telefonlarında. Şimdi, belki bilgisayarlarda bu kolaydır. Neden? Çünkü bilgisayar bir Şekilde genellikle bir elektrik hattına bağlıdır veya laptoplarda olmasa bile uzun süreli dayanma Şansı daha fazladır cep telefonlarına göre ama siz cep telefonları üzerinde sürekli bir işlem yaptığınız zaman aslında bunun emareleri vardır.

Şimdi, bu cep telefonlarının, telefonların, IP tabanlı telefonların ne yöntemlerle yapılabileceğini temelde anlatmaya çalıştım. Tabii ki bunun dışında da yöntemler olabilir ama temelde bakıldığında, günümüzde bu yöntemlerin kullanıldığını görüyoruz. İşte, ya modifiye etmeniz gerekiyor - yani özetle bunlarla ilgili söyleyebileceğim- dinlemek istediğiniz cihazı yani “modifikasyon”dan kastım şu: Ya üzerine bir program yükleyeceksiniz kullanıcının haberi olmadan veya bir şekilde kullanıcıyı ikna ederek veya zafiyetlerden veya kasıtlı olarak yapılmış açıklardan yararlanarak bunu yapmanız gerekli. Bununla ilgili örnekler dünyada tabii ki hep görüldü.

Bunun dışında “Ne tür zafiyetler olabilir?” diye sorarsanız, şimdi bilgisayarlar, cep telefonları, IP telefonlar, bir de ağlar var tabii ki yani hem kablolu hem kablosuz ağlar. Bunlara tabii ki sızılması, hulul edilmesi de mümkün özellikle kablosuz ağlara. Konuşmamın başında birazcık ona değinmiştim. Günümüzde, artık hemen hemen her yerde kablosuz ağlar kullanılıyor. Neden? Çünkü hemen hemen her yerde kullanabiliyorsunuz, çok büyük rahatlığı var ama bu rahatlığın getirdiği bir zafiyet de var tabii ki çünkü sizin sinyaliniz yani sizin buradaki bilgisayarınızdan hangi bilgisayarla haberleşmek istiyorsanız bu ortamda, oraya giden kablounun yerine artık havada giden bir sinyal var yani normal şartlar altında birisinin burada kabloyu bulup o kablounun içine girmesi gerekiyor ki oradaki bilgiyi alsın yani buradaki bir şebeke içerisindeki haberleşmeyi alabilsin ama siz bunu havaya çıkardığınız zaman, bir şekilde bir avantaj sağlıyorsunuz bu işi yapmak isteyenlere yani bu sinyal bu civarlarda dolaşıyor, bu odada dolaşıyor, alt katta dolaşıyor, üst katta, civarda, bahçede bu sinyal mevcut. Bununla ilgili gerekli teçhizatı olan birileri, çok yakına gelip bunları alma şansı vardır kablosuz ağlarda.

Bu kablosuz ağlar aslında çok değişik şekilde olabiliyor. İnternet’e bağlı kablosuz ağlar, diyelim ki evlerde nasıl yapılıyor o örnekten başlarsak? Sizin bir ADSL hattınız var ve evinizde de birkaç çocuğunuz ve siz varsınız, herkes de aynı anda bilgisayarı kullanmak istiyor, hepiniz kablosuz ağ üzerinden yapabiliyorsunuz yani hiçbiriniz, bir kablo vasıtasıyla, size sağlanmış modeme girip oradan bunu artık pek yapmıyorsunuz. Herkesin bilgisayarları var, dizinin üstüne koyuyor ve bunun üzerinden haberleşiyorsunuz. Bu haberleşme şu şekilde oluyor: Burada bir telefon hattı var, ucunda bir modem var, “ADSL modem.” diyelim. Sizin bütün verileriniz bu ADSL modeme geliyor ve buradan da kablo üzerinden devam ediyor ama sizin buradaki bütün haberleşmeniz, evinizdeki üç bilgisayarın haberleşmesi aslında havada. Diyelim ki bir apartman dairesinde oturuyorsanız, üst kattaki komşunuza gider, yan kattakine gider, alt kattakine gider, yan binadakine dahi gidebilir. Zaten “Kablosuz ağlarıma bakayım.” dediğiniz zaman etrafta birçok isim görüyorsunuz yani bunlar aslında onu gösteriyor size. Siz bir şekilde avantaj sağlıyorsunuz yani kablosuz ağı kullanarak.

Tabii ki burada alınabilecek önlemler var. Şimdi, kullanıcıların bilinç düzeyiyle alakalı aslında bunlar. Eğer kullanıcı bilinçliyse şimdi orada bu ağı siz oluştururken çeşitli alternatifler var, işte “Şu şekilde havada sinyalim kriptolu gitsin, bu şekilde.” diye. Yaklaşık üç tane şu anda standart var.

Bunlardan, siz, gidip -eğer fazla bilmiyorsanız bu işleri- bir tanesini seçerseniz, belki o en zayıfıdır ve birisine bu imkânı verebilirsiniz. Şu anda -yanlış hatırlamıyorsam- üç tane farklı algoritma var, bunların varyasyonları olabilir çok önemli değil. Bunlardan bir tanesi, normal yöntemlerle hiçbir şekilde, süper bilgisayarlar dışında kırılmıyor, en azından bizim bildiğimiz yöntemler dâhilinde yani bunlarla ilgili hep çünkü çalışmalar yapılıyor. Bu tür kablosuz ağlar yapıldığı zaman, bunun üzerindeki kriptolama algoritmalarının testleri vardır, bunlar yayınlanır genellikle. Bir de “Web” denilen bir yöntem vardır örnek vermek gerekirse, bunu, şu anda, meraklı bir çocuk bile kırabilecek düzeyde. İnternet’te programı var, bunu indirebilir, yanındaki komşunun İnternet’ine girebilir, orada ne yapıldığını ne edildiğini görebilir, hatta bilgisayarında bir zaaf varsa o bilgisayara dahi erişebilir çünkü siz o ağın içine giriyorsunuz, o ağa dâhil oluyorsunuz, artık o bilgisayara da erişebilirsiniz. Böyle bir durum var ama siz gidip oradaki en güçlü algoritmayı seçerseniz, bunu sıradan insanların, hatta belli teşhizatı olanların bile alamayacağı bir yöntem hâline getirme şansınız var. Bunların hepsi, aslında farkında olmayla, güvenlik bilincinin oluşmasıyla alakalı şeyler. Bir de, tabii ki bu bahsettiğim çok yerel bir ağ yani burada da benzer belki ağlar olabilir, bilemiyorum. Diyelim ki Medisimizin içerisinde böyle ağlar oluşturulmuş olabilir, buradaki kullanıcı sayısı çok daha fazla olabilir ama bunlar güvenlik önemiyle yapılabilir. Bir de İnternet’e bağlı olmayan ağlar da olabilir, siz sadece kendi içinizdeki çalışmalarınızı kablosuz ağlar üzerinden yapmak üzere.

Yine, benzer şekilde, illaki İnternet’e bağlı olması gerekmiyor. Siz, eğer bu ağı doğru düzgün kuramamışsanız, güvenlik önlemlerini almamışsanız, birileri, “kötü niyetli birileri” diyelim, bu ağın içine dâhil olup buradaki trafiği görebilir, bu trafik üzerinde değişiklik dahi yapabilir yani ağ üzerinde yapılabilecekler de aslında farklı. Yani, biraz önceki bahsettiğim, bilgisayar üzerinden alınabilenler veya cep telefonu üzerinden alınabilenler, bir diğeri ise ağ üzerinde dolaşan trafik yani sizin başkasına gönderdiğiniz, başkasının size gönderdiği, yapmış olduğu dosyalar veya yazışmalar olabilir, bunu alabilir, o dosyayı bozabilir çünkü o ağın içine girmiş olduğu için veya dosyanın içeriğinde çok büyük bir değişiklik olmamakla birlikte değiştirebilir, böyle şey yapma şansları da var.

Kablosuz ağların daha da büyük boyutları şunlardır: Mesela, bazı firmalar yapar, bazı kurumlar da yapabilir belki, yerleşkeler arasındaki haberleşmesini de kablosuz ağlar üzerinden sağlayabilirler. Diyelim ki bir firmanın birkaç tane yerleşkesi var, bunu gidip de TELEKOM’un hatları üzerinden yapmak istemiyorlar, ücret vermek istemiyorlar diyelim, bunu kablosuz ağlar üzerinden yapmak isteyebilirler. Yine, havada giden bir sinyal vardır, bu sinyali almak çok zor bir şey değildir ama önemli olan içeriğine ulaşmaktır. Eğer gerekli güvenlik önlemleri alınmamışsa bunun içeriğine erişme şansı da olabilir. Biraz önce bahsettiğim gibi, o firmanın, kurumun güvenlik konularındaki bilinç düzeyiyle alakalı veya umursamasıyla alakalı denilebilir.

Bir de bunun dışında, gizli gözetlemeyle ilgili bazı hususlara da değinebilirim. Şimdi, sadece, işte biraz önce bahsettiklerim aslında var olan cihazlar üzerinden yapılabilenler yani günlük

hayatta sizin kullandığınız, cep telefonu olsun veya masaüstü IP telefon olsun veya bilgisayar olsun, bunları siz normal şartlar altında kullanırsınız. Bunlar, aslında doğal objelerdir, siz kullanırsınız. Bunların üzerinden yapmak, bu belki de en güzeldir çünkü ekstrasından bir çaba sarf etmenize gerek yok ama bunun dışında, eğer bu tür şeyleri yani “Bunun dışında nasıl yapılabilir?” diye soracak olursanız, bunun dışında yapılabilecek tabii ki uygulamalar da var. Zaten, bunlar, aleni olarak maalesef İnternet üzerinde de mevcut. Çeşitli objeler içerisine gizlenmiş ses kayıt cihazları, görüntü kayıt cihazları, ses transfer cihazları, görüntü transfer cihazları...

İLHAN CİHANER (Denizli) – MİT bu yöntemleri kullanıyor mu?

MİT MENSUBU – Hayır.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yani MİT teknik araçla takip yürütebiliyor mu?

MİT MENSUBU – Hayır.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Kesinlikle...

MİT MENSUBU – Kullanmıyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Observasyon aracı MİT'in?

MİT MENSUBU – Bizim o tür çalışmalarımız yok.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yok...

MİT MENSUBU – Yok. Yani o tür çalışmalara zaten arkadaşım birazdan değinecek. Bizim, genellikle Emniyet Genel Müdürlüğüyle beraber yaptığımız çalışmalar vardır özellikle İKK kapsamında.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir casusluk faaliyeti tespit ettiniz, sahada izlenmesi lazım.

MİT MENSUBU – Evet.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bunu Emniyet aracılığıyla mı yapıyorsunuz?

MİT MENSUBU – Beraber yapıyoruz. Ben birazdan arkadaşına sözü vereceğim. Oralara ben fazla girmek istemiyorum çünkü özellikle ben diğer taraftayım. O yüzden, ben kendi kısmımı anlatıp... Çünkü detayları bilmiyorum, biz özellikle bu tarafta çalışmalar yapıyoruz.

Bu tür objeler var biliyorsunuz, çok rahatlıkla satılıyor. Mesela, neler var? Sizler de biliyorsunuz ama örnek vermek açısından, anahtarlık var yani bildiğiniz, üzerinizdeki anahtarlığın çok benzeri bir anahtarlık var. Bu anahtarlık bir ses kayıt cihazına dönüştürülmüş durumda, şu anda İnternet'te satıyorlar, parasını verdiğiniz zaman size bunu gönderiyorlar. Yani masanızın üzerine koyduğunuz zaman şu anahtarlığı şu anda, bir ortama gittiğiniz zaman kimin dikkatini çekecektir? Çünkü sıradan bir anahtarlık görünümünde, hiçbir farkı yok yani ona göre yapmışlar. Bir araç kumandası, bunun içerisine bir görüntü kayıt cihazı koymuşlar, hatta video bile alıyor şu andakiler baktığınız zaman. Veya bir kravat üzerine takılmış kameralar var veya bir ceket içerisine saklanmış yani bir yerde bulunabilecek doğal objelerin içerisine konmuş, saatin içerisine olabilir yani aklınıza... Aslında bu sizin hayal gücünüzle sınırlı. İçerisine bu tür objeler yerleştirilebiliyor çünkü teknolojinin

geldiği noktaya baktığınız zaman, bu tür cihazlar şu büyüklükte falan, size öyle söyleyebilirim, pili veya enerjisi hariç şu anda. Bunu siz neyin içine koyabiliyorsanız onun içine sığıyor, onun üzerinden bu işlemleri yapabiliyorsunuz çok rahatlıkla. Maalesef bunlar her yerde mevcut yani bununla ilgili, bir İnternet'e girdiğiniz zaman, bir arama yaptığınız zaman, karşınıza, şu anda anlattığımın dışında da belki farklı şeylerle, objelerle karşılaşma şansınız var yani bu tür cihazlar da mevcut.

Biraz önceki noktaya dönersek yani "Bu işler nasıl kanun dışı yöntemlerle yapılabilir?" diye sorduğunuz zaman, günümüzün teknolojisinin geldiği noktaya bakıldığında, aslında çok rahatlıkla yapılabilir. Neden? Çünkü elinizdeki cihazlar, kullanmış olduğunuz cihazlar çok ileri teknoloji cihazları ve çok rahatlıkla hayatımıza girdi ve biz çok çabuk demek ki kabul ediyoruz bu tür cihazları. Bunların ne tür zafiyetleri olabileceği, ne tür sorunlar yaratabileceği çok fazla tabii ki bilinmeyebiliyor. Normal kullanıcının bunu bilme şansı da yok. Zaten biz bununla ilgili olarak da -yaklaşık herhâlde 2009 yılıydı- 2009 yılı itibarıyla bu tür uygulamaların artması nedeniyle bir farkındalık yaratma adına stratejik kurum, kuruluş ve firmalara brifingler vermeye başladık. Arkadaşım birazdan onlarla ilgili size detaylar verecek. Yani, bu işler nasıl yapılıyor, sizler neler yapmalısınız, buna karşı nasıl bir pozisyon almanız gereklidir? Bir firmanın, işte, açık verebileceği veya işte kritik assets'leri denir ama...

MİT MENSUBU – Noktaları...

MİT MENSUBU – ...varlıkları nelerdir, bunları nasıl korumalıdır şeklinde bir farkındalık yaratma adına, 2009 yılı itibarıyla biz bu çalışmaları yapmaya başladık ve kurumlara gitmeye başladık.

Başkanım, benim anlatacaklarım bu noktada bu kadar. Arkadaşımın anlatacakları var bu noktadan sonra. Ben onun konusuna girmek istemem.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

MİT MENSUBU – Sayın Başkanım, sayın üyeler; Millî İstihbarat Teşkilatında Daire Başkan Yardımcısı düzeyinde görev yapmaktayım.

Ben birtakım hazırlıklar yaptım ancak konunun gelişimi itibarıyla biraz daha spontane, doğaçlama, irticalen bazı hususlara değinmek istiyorum izninizle.

Öncelikle, dünyada istihbarat nedir, kısaca biraz bundan bahsetmek isteriz. Zira, bahsedilen haberleşmenin gizliliği, özel hayatın mahremiyeti ise, haberleşme özgürlüğü ise bunu tehdit eden unsurlar nelerdir? Öncelikle bunu düşünmek lazım.

Millî İstihbarat Teşkilatı olarak, ülkemize yönelebilecek bu tür tehditler karşısında, biz, özellikle konuyu yakından takip etmekteyiz. Bu tür tehditleri kimler geliştirir, kimler yönlendirir, kimler tarafından yönlendirilir, öncelikle günümüzde buna bakmak lazım. Eskiden, istihbarat çalışmaları ve teknolojileri, devlet tarafından, devletler tarafından üretilir ve yönlendirilirdi, devletlerin birbirlerine karşı tutumları gereği bu geliştirdi ama dünyada artık devletlerin yanı sıra çok uluslu şirketler, çeşitli sivil toplum örgütleri, çeşitli uluslararası organizasyonlar da var ve sermayenin küreselleşmesiyle

beraber aslında haber toplama faaliyeti de devletlerden çok, farklı unsurlar tarafından da geliştirilmeye, yürütülmeye başlandı. Dolayısıyla, istihbarat servislerinin yapmakta olduğu birtakım çalışmalar, aynen ya da benzeri olarak, diğer organizasyonlar tarafından da yapılabilmekte.

Dünyada istihbarat teknolojilerini üreten belli başlı devletler vardır, bunlar istihbarat servisleriyle tanınır, bilinir, teknolojiye de öncülük ederler; bunların ürettiği teknolojiler ilk etapta kendileri tarafından kullanılır ve bunları aslında kamuoyları bilmez. İstihbarat toplama teknolojilerini, bunlar, daha sonra ancak kendi firmaları kanalıyla dünya piyasalarına arz ettikleri zaman alınır, satılır, kullanılabilir hâle gelir. Biraz önce Başkanımızın ifade ettiği bu tip hususlar, aslında geçmiş dönemlerde, bundan yirmi yıl öncesinde gelişmiş istihbarat servisleri tarafından haber derlemek amacıyla kullanılan yöntemlerdi. Biz, bugün, bunları kamuoyunda artık görebilir hâle geldik. Zira, bu tip ürünleri yabancı ülkelerin şirketleri pazarlamaya başladı, İnternet üzerinden bu tip yazılımlar satılmaya başlandı ve bunlara karşı koruyucu yazılımlar geliştirildi aslında. Dolayısıyla, tehdidi üreten, tehdit kaynağı olacak ürünleri üreten ve yine onlara karşı koyabilecek savunma mekanizmalarını geliştirerek onları da dünya pazarlarına süren şirketler var, bunlar da Batılı istihbarat servislerinin bilgisi dâhilinde çalışan servislerdir, çoğunluğu Batı'da faaliyet gösteren servislerdir. Ve günümüz dünyasında, artık, devletlerin birbirlerine karşı sadece siyasi, askerî anlamda üstünlük mücadelesi söz konusu olmadığına göre, bununla birlikte ekonomik rekabetin devletler arasında olduğu kadar, aslında devletleri temsil eden birtakım kuvvetli şirketlerin özel sektörün arasında da gerçekleştiğini düşünürsek, aslında istihbarat çalışmalarının biraz daha devlet dışı alanlara da kaydığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Mafya tipi örgütlenmelerden bahsedebiliriz. Keza, istihbarat servisleri tarafından eğitim gören çeşitli terör gruplarının eğitildiği bilinen, dünya kamuoyuna mal olmuş çeşitli grupların da benzer yöntemleri kullandığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Biz, Millî İstihbarat Teşkilatı olarak, ülkemizin bu tip risklere karşı maruz kaldığı durumların önüne geçmek üzere, 2008-2009 yılından itibaren istihbarata karşı koyma çalışmalarında, öncelikle biz -"kontrespiyonaj" olarak istihbarat literatüründe geçer- istihbarata karşı koyma çalışmalarını bu anlamda da daha çok geliştirerek, özellikle gelişen demokrasilerde Batılı servislerin de başvurduğu bir yöntem olan toplumla bütünleşerek gönüllü katılımın sağlanması, tehdit altında olabilecek çeşitli sivil unsurların da bilinçlendirilerek onların farkındalığını kazanarak, onların desteğiyle bu tip çalışmalara karşı koymak üzere bir yeni konsept belirledik. Bu konsept çerçevesinde, öncelikle hedef bazlı takipten ziyade, ülkemize yönelecek hasım bir istihbarat unsurunun takibinden ziyade, onların yönelebileceği vasatlarda biz gerekli tedbirleri almaya çalıştık. Bunlar nedir? İşte, ülkemizde son dönemde özellikle ön plana çıkan savunma sanayisindeki millî projelerimiz. Bununla birlikte, çeşitli ekonomik kuruluşlarımız, madencilik kuruluşlarımız, özel sektörde yine savunma sanayisinde faaliyet gösteren, millî projelerde yer alan şirketlerimiz, ulaştırma konusunda faaliyet gösteren kamu kurumlarımız ve özel şirketlerimiz olmak üzere, bu alanlarda kendileriyle iş birliği

geliştirmeye, kendilerinin maruz kalabilecekleri riskleri tespit ederek onlara bu konularda bilgi vermeye çalıştık. Tabii ki bu riskleri tespit ederken, öncelikle sineklerin peşinde gitmektense, biz, sıtmayı yaratan vasatı tespit etmeye çalıştık, konu bazı çalıştık bu nedenle. Dünyada istihbarat hangi kanallardan yönlendirilir, ne amaçla yönlendirilir, devletlerde ne gibi etkiler yaratır, ülkelere ne gibi etkiler yaratır, bunları tespit etmeye çalıştık. Malumunuz olduğu üzere, aslında pek çok devlette rejim değişikliklerine sebep olan bazı spekülasyonlar da bu dönemlerde ortaya çıktı. Dolayısıyla, uluslararası devlet dış aktörlerden kaynaklanabilecek birtakım risklerin de, aynı zamanda, ülkelere yönelebilecek risklerin de tespiti amacıyla birtakım çalışmaları geliştirdik. Bu kapsamda, 100'e yakın, -101 oldu son verdiğimiz brifingle- 101 istihbarata karşı koyma ve koruyucu güvenlik brifingi, çeşitli kamu kurum, kuruluşlarımızda ve önemli devlet projeleri yürüten özel sektör firmalarında gerçekleştirdik 2009 Ocak ayı itibarıyla. Bu brifinglerimize, 7.400 civarında "kritik personel" olarak adlandırdığımız yönetici ve proje sorumlusu düzeyinde uzman katıldı. Kendilerinin proje sorumlusu olduğunu, beraberlerinde çalışan diğer personele de bu brifinglerde ilettiğimiz çeşitli hususları aktardıklarını düşündüğümüzde, aslında 20 bin-25 bin civarında bir kitleye bu konuda ilk ağızdan temel farkındalığı yaratacak şekilde bir iletişim kurduğumuzu, bir bilgi aktarımı gerçekleştirdiğimizi değerlendiriyoruz.

Bu kapsamda, özellikle katılımcılarda yaratılan farkındalıkla beraber, üzerinde durduğumuz kurumsal tehditler, kurumsal olarak maruz kalabilecekleri tehditler ve kişisel olarak maruz kalabilecekleri tehditler. Zira, istihbaratı yönlendirebilecek -biz bunlara yabancı istihbarat servisleri, yabancı sivil toplum örgütleri ve çeşitli suç örgütleri olarak da bakabiliriz- buralardan kaynaklanan istihbari çalışmaları, bizim için stratejik olarak değerlendirdiğimiz kamu kurum, kuruluşlarıyla özel sektör firmalarında çalışan kritik personele yönlendirebilecek unsurlar neleri kullanır? Öncelikle, bunlarda da kendilerine, bizim için kritik olan personele eğitim vermeye çalıştık, bilgilendirmeye çalıştık. Bu kapsamda bu konunun iki ayağı var: Birincisi, kurumsal olarak alınabilecek tedbirler; ikincisi, özel hayata dair, kritik personelin dikkat edeceği hususlar. Kurumsal tedbirlerde, teknolojik alanda alınabilecek tedbirlere ilişkin -biraz önce Aziz Bey bahsetti- bu konularda kendilerine özellikle bilgisayar ağlarından, iletişim sistemlerinden kaynaklanabilecek riskleri aktardık ama bunun dışında, kişisel olarak da yürüttükleri temas var. Zira, teknoloji artık günümüz dünyasında o kadar hızla gelişiyor ki bugün Komisyonunuzun araştırma konusu olan haberleşmeye müdahale edilebilecek teknikler, buna imkân sağlayan teknikler, aslında bugün itibarıyla tespit ettiğiniz tekniklerin çok daha ötesine geçebilecektir. Bunları illa görmek de gerekmez yani sizlerin davet ettiğiniz bazı bağımsız kuruluşlar da size bazı dökümler çıkartacak, birtakım risklerle ilgili bilgiler verecektir ama günümüz dünyasında artık o kadar çok riskler yükseldi ki, nanoteknolojiyle beraber, görülemeyen bazı istihbari tekniklerine de ulaşacağız. Dolayısıyla, ilk etapta tespit ettiğimiz riskler kadar, bunlara yönelik alabileceğimiz... Bu, bir sağlık alanından benzetme yapabilirsek, bir virüse karşı geliştirdiğiniz, bir bakteriye karşı geliştirdiğiniz antibiyotiğe benzer. Mutlaka, bir müddet sonra, o virüs dönüşecek, başka

bir hâl alacak. Dolayısıyla, öncelikle burada önemli olan, insan unsurunun yani istihbari tehdide maruz kalabilecek riskler karşısında olabilecek insan unsurunun aslında farkında olması, o risklerle nasıl mücadele edeceğini bilmesidir. Biz, insanlara nasıl balık avlaması gerektiğini öğretmeye çalışıyoruz. Bu kapsamda, istihbarata nasıl karşı koyabileceklerini de bizim için önemli stratejik kurum, kuruluşlarda görevli personele aktarmaya çalışıyoruz. Zira, biz de Millî İstihbarat Teşkilatı olarak, en son teknikleri, en son teknolojiyi, son tehdidi, riski anında tespit edememiş olabiliriz. Bu, belki bir teknolojik cihaz olabilir ama ya teknolojik cihazın ötesinde yeni geliştirilen bir yöntem insan odaklı bir yöntemse? Çünkü her türlü tekniği, her türlü teknolojiyi üreten de, kullanan da insandır. Dolayısıyla, bütün bu anlattığımız sistemlerin arkasında, aslında insan unsurundan bahsediyoruz ve istihbaratı Batılı servisler "intelligence" olarak adlandırır. Burada bir zekâ oyununda bahsediyorsak eğer, bunu tespit edecek, burada hangi yöntemleri kullandıklarını tespit edecek nitelikli personele ihtiyacımız var. Bizim de kurumlara ulaştığımızda brifinglerde ilettiğimiz budur. Bu, sadece Millî İstihbarat Teşkilatının, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün, İstihbarat Daire Başkanlığının ya da Silahlı Kuvvetlere bağlı birimlerin yapacağı bir iş olmanın ötesine geçiyor artık günümüz dünyasında çünkü eskiden ülkemizde faaliyet gösteren bir yabancı istihbarat servisinin temsilcilerini tespit etmeniz daha kolaydı belki. Bir müddet sonra, neyin peşinde koşuyorlar, hangi askerî tesisle ilgili bilgi derlemeye çalışıyorlar, fotoğraf mı çekiyorlar, içeriden bir eleman angajesine mi çalışıyorlar? Bunları tespit etmeniz daha kolaydı. Artık, günümüz dünyasında, sadece o istihbarat servisinin uzantısı olan insanlar yok; ülkemize o kadar çok yabancı şahıs gelmeye başladı ki, çok sayıda turist giriş çıkışı var. Aynı şekilde, yabancı öğrenciler ülkemizde okumakta, yabancı akademisyenler var, yabancı basın kuruluşları ve pek çok firmanın da temsilciliği var. Dolayısıyla, bu küresel ekonomi düzeni içerisinde ülkelerin ilişkileri eskiye göre çok daha girift ve ilişki ağı çok daha karmaşık. Bu ağ üzerinde, bizim, devletin menfaatlerini koruyabilmemiz için, keza bu devletin menfaatlerini temsil eden kamu kurumlarıyla özel sektör kuruluşlarını da koruyabilmemiz için, oralarda faaliyet gösteren kritik personele yönelik iş birliği çalışmalarını geliştirmemiz lazım yani biz de aynı şekilde karmaşık bir ağ oluşturmak, karşı koyma amacıyla böyle bir ağ oluşturmak zorundayız. Bu anlamda da, biz, brifinglerimizde, özellikle kişisel verilerin güvenliği üzerinde de duruyoruz.

Burası bizim için stratejik bir kurum. Bu kurumun birtakım güvenlik tedbirleri var. İletişim sistemleriyle ilgili ne kadar önlem alırsak alalım, bu kurumda çalışan personel ve sayın milletvekillerimizin güvenlik duyarlılığı kadar ancak başarılı olabiliriz ve bu anlamda ancak karşı koyma çalışmalarımız geçerlidir çünkü sistemlerinizi antivirüslerle, cep telefonlarınızı, akıllı telefonlarınızı keza, dinlenmeye karşı birtakım yazılımlarla koruyabilirsiniz ama o telefon, bizim için, örneğin her zaman bir dinleme cihazıdır. Biz, evimize girerken, o telefonu hiçbir zaman salonun baş köşesine getirip koymayız. Toplantı yaptığımız özel odalarda masalarımızın üstünde telefonlar hiçbir zaman olmaz, özellikle gizlilik dereceli...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bize mesaj vermiyorsunuz değil mi?

MİT MENSUBU – Ben genel konsepti aktarmaya çalışıyorum efendim.

Dolayısıyla, bu, biz ne kadar antivirüs programı geliştirsek geliştirelim, karşı tedbir geliştirsek geliştirelim, aslında, o tedbirleri uygulayacak insanların farkındalığına bağlı, onların güvenlik çalışmalarında ne kadar etkin olduğuna bağlı. Dolayısıyla, çok gelişmiş bir silahı bir askere verdiğinizde o silahtan ne kadar etkin sonuç alabilirsiniz? O nedenle, Silahlı Kuvvetler uzman personel istihdam etmeye başladı çünkü çok gelişmiş silah teknolojileri var, bu teknolojileri artık sıradan insanlar kullanamıyor. Dolayısıyla, insanların yani risklere maruz kalan ya da ön cephede yer aldığını düşündüğümüz değerli devlet görevlilerinin, özel sektör çalışanlarının da... Bunlar hep ön cephede, neden? Çünkü sürekli yurt dışında temasları var, yurt dışına gidiyorlar, toplantılara katılıyorlar, buraya gelen yabancılarla toplantı halindeler ve biz, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak, sürekli yurt dışından birtakım empozelere maruz kalabiliyoruz. Bunlar güvenlik riskleri oluşturabiliyor. Bu nedenle, ülkemizde bulunan bu tip stratejik kurumlarımızın, kuruluşlarımızın çeşitli iş birliği yaptığı yabancı kuruluşlar nezdinde almaları gereken tedbirler var.

Günümüz dünyasında, pek çok uluslararası şirkette emekli istihbarat örgütü mensupları çalışır. Silahlı Kuvvetlerden ayrılmış, istihbarat teşkilatlarından ayrılmış insanlar çalışır yani sadece bir güvenlik personelinin emekli olduğu zaman alışveriş merkezlerinde görev yaptığını düşünmeyin. Çok önemli şirketlerde, çok önemli noktalarda o şirketlerin stratejilerini, ataklarını belirleyecek düzeyde onlara taktikler veren güvenlik mensupları var, emekli olan güvenlik mensupları var. Dolayısıyla, bu insanların da aslında zaman içerisinde ekonomik rekabete ve çeşitli alanlardaki ilişkilere çok farklı yöntemler getirdiğini, kattığını düşünebiliriz yani klasik yöntemlerle bir mücadeleden bahsetmiyoruz. Dolayısıyla, neyi aradığımızı çok iyi bilmek lazım. Haberleşme özgürlüğüne tehdit nereden kaynaklanıyor, bunu iyi bilmek lazım. Nereye bakıyoruz? Yani baktığımız burası ama bir de başımızı kaldırdığımız zaman, aslında kendi bulunduğumuz mıntıkanın ötesinde çok daha farklı bir tehdit algılaması var. Bu tehdit algılamasını, biz, devlet çapında, stratejik kurumlarımızın değerli çalışanlarına aktarmaya çalıştık. Hakikaten de birtakım geri dönüşler aldığımız zaman, biz bu hususlarda -çok da detaya girmek istemedim, sorular olursa biraz daha detaylandırabilirim- şunu rahatlıkla gördük: Gittiğimiz bu kurumlarda 7 binden fazla insanla yüz yüze geldiğimizde, ya biz gittiğimizde bahsettiğimiz bu tip risklere bizden önce maruz kalmışlar ya da biz bu brifingleri verdik, bu temasları gerçekleştirdik, kısa süre sonra bize geri dönüşleri oldu: “Evet, sizin bahsettiğiniz bu hususlarda bizim farkındalığımız arttı, hakikaten bir riske maruz kaldık.” Dolayısıyla, ülkemizin çok önemli, gerek özel gerek kamu alanında her türlü çalışmasında, yurt dışından kaynaklanabilecek ya da yurt dışındaki bu tip unsurların ülke içerisinde olabilecek uzantılarından kaynaklanabilecek riskler mevcut. Bunların içerisinde, kişisel hayatla ilgili de birtakım tedbirler alınması gerektiğini söylüyoruz. Kurumsal tedbirler, gerek teknolojik anlamda gerekse o kurumların stratejilerini belirleyen birimler tarafından

alınmakta ama kişisel hayata ilişkin de birtakım tedbirleri biz eğer gerçekleştiremezsek kurumsal tedbirlerin hepsi boşa gidiyor. Örneğin, kurum, bir stratejik savunma sanayisinde faaliyet gösteren bir kurum, özel bir projede görevlendirdiği mühendislerin o projeye ilgili bilgilerini, sadece ihtiyaç duyan insanlarla paylaşmaları için gerekli tedbirleri aldıysa, bu noktada teknolojiyi de geliştirdiyse ama şahıslar özel yaşantılarında dairede kullandıkları USB bellekleri kullanıyorlarsa, eve gittikleri zaman kişisel bilgisayarlarına projeye ilgili bir USB belleği takıyorsa, dairede kullandığı bazı bilgilerin yer aldığı laptopu eve getirdiği zaman farklı İnternet ağlarında kullanıyorsa bunlar ciddi riskler oluşturabiliyor. Keza insani zaatlardan bahsedebiliriz teknolojik anlamdaki zaatların ötesinde. İnsanların doğal olarak bazı zafiyetleri ortaya çıkabilir. Bunlar bir yaşam boyu olmayabilir. Zira bu tip stratejik kurum, kuruluşlarda görev yapan personel belli özellikleri göz önüne alınarak istihdam edilmekte, dolayısıyla bir ön araştırma, güvenlik tahkikatı da yapılabilir çeşitli projelerde görevlendirilecek personel için. Mutlaka kuvvetli yönleri üstte olmalıdır ancak insanların hayat içerisinde de ortaya çıkabilecek zafiyetleri oluyor. Bunlar maddi sorunlar olabilir, başka alanlardaki zafiyetleri olabilir. Dolayısıyla bunların da insanlar tarafından kendilerini sürekli denetleyerek zaman zaman kontrol edilmesi gerektiğini vurguluyoruz ve bunların kurumlar tarafından da eğer personelle ilgili bir zafiyet olarak tespit edilmesi hâlinde bir profesyonel yaklaşımla çözülebileceğini söylüyoruz. Bunu kastederken kişisel verilerin güvenliğini özellikle ön plana çıkarmaya çalışıyoruz. Örneğin bir stratejik projede görevli olan personelin, bir mühendisin İnternet üzerinde, sosyal paylaşım ağlarında, örneğin Facebook, Twitter gibi sosyal paylaşım ağlarında yaptığı işle ilgili birtakım hususları, kendi çevresinden güvendiği insanlar bile olsa onlarla paylaşması, az da olsa ya da kişisel verilerinin bilgilerini -bunlar cep telefonu numarası olabilir, eviyle ilgili, ailesiyle ilgili bilgiler olabilir- paylaşması bile aslında istihbari faaliyeti yönlendirebilecek, yönetebilecek, planlayabilecek “hasım unsurlar” olarak tabir ettiğimiz -sadece istihbarat servisleri diye söylemiyoruz bunu- unsurlar tarafından tespit ve istismar olarak kullanılabilir. Örneğin biraz daha olayı somutlaştırmak gerekirse, yurt dışına sıklıkla toplantılarla giden gelen bir personelin orada bulunduğu süre içerisinde Türkiye ile ilgili çalışmalarda arzu ettiği bir mevkiye gelmesi tespit ediliyorsa, belki süreç içerisinde ortak projeyi yöneten şirket içerisindeki insanlar tarafından böyle bir arzu istismar olarak kullanılabilir. Bunları çeşitlendirmek, somut örnekler olarak da sıralamak çok da mümkün. Bu kapsamda, biz, kurum, kuruluşlarla temas kurdukça hakikaten biraz daha kamuoyunda farkındalığın da arttığını, bu konuda basında da bazı haberlerin yer aldığını gördük. Öncelikle bir iki örnek vermek isterim. Bazı kamu kurumlarında aslında hurdaya çıkarılan bilgisayarların içerisinde kamuya ilgili ciddi verilerin olduğunu tespit ettik. Daha sonra bu, devlet üzerinde, devlet genelinde bir genelgeyle, Başbakanlık tarafından yayınlanan bir genelgeyle engellendi.

Yine daha bireysel örneklere dönersek yurt dışında bir ortak projede görev yapmak üzere, altı ay, bir sene kadar eğitim almak üzere bulunan bir uzmanımızın evine hırsızlık maskesiyle girildiğini, o projeye ilgili bilgilerin yer aldığı dizüstü bilgi sayarının çalındığını öğrendik.

Yine çeşitli cep telefonlarının, USB belleklerin, projelerle ilgili toplantılarda rahatlıkla paylaşılabilirdiğini, yabancılar tarafından hediye edildiğini, hatta bazı cep telefonu şirketlerinin yeni geliştirdikleri bir telefonun test amacıyla, promosyon amacıyla önemli firmalarımızda çalışanlara dağıtıldığını -bu promosyonların beraberinde getirdiği çok büyük riskler var- gördük.

Bunları bir “zafiyet” olarak adlandırmak da mümkün değil her zaman ama bunlar ihmal olarak söylenebilir. İhmallerden kaynaklanan hususlar da var. Dolayısıyla hedef olabilecek, yabancılar tarafından, hasım unsurlar tarafından hedef olabilecek insanların, değerlerimizin bu konular karşısında nasıl kendilerini, bireysel koruma en önde geliyor çünkü, yani bu hastalıklara karşı, siz toplumda salgın hastalık çıkmasına karşı devlet olarak birtakım önlemleri, tedbirleri alıyorsunuz ama bireysel koruma da kişilerin en önce almaları gereken tedbirler olarak ortaya çıkıyor.

BAŞKAN – Sorularla biraz güncelleştirelim, belki tamamlayabilirsiniz.

MİT MENSUBU – Evet, tamamlayayım efendim.

MİT MENSUBU – Sayın Başkanım, ben soruları azaltmak adına müsaade ederseniz bir on saniyelik açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – On saniyede soruları bitirirse...

MİT MENSUBU – Bir cümle efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

MİT MENSUBU – Şimdi, iki türlü iletişime müdahale vardır. Bir tanesi istihbari amaçlı, bir tanesi de adli amaçlıdır. Adli amaçlı olan, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135'inci maddesinde düzenlenen suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı veya başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması hâlinde mahkemeden alınan veya gecikmesinde sakınca olan hâllerde savcı tarafından verilip sonra hâkimin önüne götürülen; diğeri ise bizim görev alanımıza giren istihbari amaçlı iletişime müdahale. Bu da 2937 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde düzenlenen devlet sırlarının ifşası ve casusluk faaliyetlerine yönelik olarak yapılan. Ceza Muhakemesindeki bu koşullar bizde yok. Neden yok? Çünkü istihbari amaçlı dinleme faaliyetinde henüz bir başlangıç şüphesi yok çünkü başlangıç şüphesi olduğu takdirde zaten adliyeye yönelirsiniz. Bizim görevimiz istihbari amaçlı. Biz dinleyeceğiz ki bilgi toplayalım. Onun için biz mahkemelerden dinleme kararlarını kolaylıkla alıyoruz, yani istihbari amaçla. Onun için bizim kanun dışı dinlemeye, iletişime müdahaleye zaten ihtiyacımız yok. Yani bugüne kadar her bölgede, TM, Terörle Mücadele 10'uncu maddeyle görevli bütün mahkemelere bölgelerimiz her zaman müracaat ediyorlar ve biz istihbari amaçlı dinlemeyi mahkeme aracılığıyla kolaylıkla alıyoruz. Onun için böyle bir şey söz konusu değil.

İkinci unsur, Ceza Muhakemesi 140'ta düzenlenen teknik araçlarla takip. O da aynı şekilde ağır koşullara bağlanmış. Biz, her ne kadar İKK faaliyeti kapsamında genel zabıtaya tanınan hak ve yetkilere sahip isek de bunu kullanmıyoruz. Neden kullanmıyoruz? Kullanmamız gerektiği zaman sorgu odaları oluşturmamız gerekiyor, işte bunların dışarı denetimine açılması gerekiyor, avukatların görüşebilecekleri alanlar oluşturmamız gerekiyor. Bu da doğrusu bizim işimize gelmiyor. Biz, adli vakaya yöneldiği takdirde derhâl savcıyla irtibata geçerek olayı emniyet güçlerine yönlendiriyoruz ve onlarla birlikte çalışıyoruz. İşte en son başına da yansıyan, Iğdır'daki İran servisi kökenli casusluk faaliyeti. Bu açık kaynaklara da yansıdı. Biz bunları emniyet aracılığıyla yapıyoruz. Durum bu. Bilgilerinize arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, arkadaşlarımızın söz talepleri var.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Başkanım, kişisel güvencelerle ilgili de bilgi verecekti beyefendiler.

MİT MENSUBU – Efendim, kişisel veriler söz konusu olduğu zaman öncelikle günümüzde T.C. kimlik numaralarımız ile pek çok işlemi yapıyoruz, e-devlet sistemi üzerinden yapıyoruz gittiğimiz yerlerde ama biz istihbarat çalışmalarında “eşleştirilmiş bilgi” olarak tabir ettiğimiz bir yönetime karşı özellikle insanlarımızı uyarıyoruz. Buradaki önemli şey şudur: Eğer bir faaliyetiniz varsa ve bunların - işte biraz önce Aziz Bey söyledi- kurumsal olarak saklı kalmasını istediğiniz envanter çıkartırsınız değerleriniz varsa ya da kişisel olarak sizin dışınızda insanların öğrenmesi...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Aziz Bey kim?

MİT MENSUBU – Biraz önce sunumumuzu yapan daire başkanımız efendim.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – “Mahmut” dememiş miydiniz?

MİT MENSUBU – Aziz Mahmut Kardeş.

BAŞKAN – Tabii çok söz talebinde bulunan arkadaşımız var. Medisin açılma saati de yaklaşıyor. Yani ikiden önce toplantıyı bitirmemiz lazım ki Meclis çalışmalarına katılalım. Sizin...

MİT MENSUBU – Çok kısa, hemen kapatayım efendim.

Kişisel verilerden kastımız şudur: Yeni telefon aldınız, telefon numaranızın eğer herkes tarafından bilinmesini istemiyorsanız İnternet üzerinden bildirmeyin. Özellikle kritik personelin İnternet üzerinden biyografik formlarının yer aldığını gördük. Kamu kurumlarında önemli görevlerde çalışan insanlarımızın şeffaflık gereği aslında çok fazla kendileriyle ilgili biyografik bilgileri İnternet üzerinden paylaştıklarını gördük. Bunlar önemli. Bakın, çok basit bir örnek. Bu gerçek. Bir dolandırıcının, bir devlet adamımızın biyografisine İnternet üzerinden ulaşarak onun memleketine giderek oradaki eş, dost, akrabasıyla tanıştığı, daha sonra onların selamını getirmek bahanesiyle gelerek kendisiyle tanıştığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bunların, kişisel verilerin, yani bizim için çok önemli olmayabileceğini düşünürüz ama aslında kimiz, kimlerle akrabayız, en son neler yaptık, bunlar da bizim kişisel alandaki

verilerimiz. Mümkün olduğu kadar biz şunu söyleriz istihbarat teşkilatı olarak: Sizinle ilgili bilinmesini istemediğiniz şeylerin mümkün olduğu kadar başkalarının eline geç geçmesi için, geçmemesi için tedbir alın ya da hiç geçmemesi mümkün değildir günümüz dünyasında, gizlilik bir yere kadar ama önemli olan şu: Mümkün olduğu kadar geciktirmek gerekir. Bir projeyi, devletin yürüttüğü bir faaliyeti açığa çıkmadan mümkün olduğu kadar korumak. Bu koruma süresini ne kadar uzatabilirseniz avantajınızadır.

BAşKAN – Evet, galiba sizin aşağı yukarı söyleyecekleriniz tamam.

MİT MENSUBU – Tamam.

BAşKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdem, buyurun.

ENVER ERDEM (Elziğ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii çok fazla soru sormak isteyen arkadaşımız olduğu için ben zet olarak birkaç soru soracağım. Bunlardan bir tanesi Millî İstihbarat Teşkilatı mensuplarımız teknoloji üreten ülke ve firmaların aslında geliştirmiş oldukları teknikleri şu anda tam olarak takip etmenin mümkün olmadığını, özellikle nanoteknolojinin dahi bu anlamda kullanıldığını, bizim öğrendiğimiz yöntemlerin de artık - tabiri caizse- modası geçen, ticari olarak firmalar tarafından üretilen sistemler olduğunu ifade ettiler. Bu bağlamda, ben, Millî İstihbarat Teşkilatının hangi seviyede olduğunu merak ediyorum. Bu soruyu, en son olarak zaten bu komisyonun kurulmasına neden olan Sayın Başbakanın alışma ofisinin ve odalarının dinlenme olayıyla da bağlantı kurarak soruyorum. Millî İstihbarat Teşkilatı, bu aslında nanoteknoloji gibi çok ileri bir yöntem olmayan, yani böcek denilen çok basit bir sistemle Sayın Başbakanın alışma ofislerinin dinlenebilmesi olayında kendilerini sorumlu hissediyorlar mı, yani bunu önlemleri gerekmez miydi?

Diğer bir sorum: Biraz önce yine ifade ettiler, dediler ki: “Biz nleme amaçlı dinleme yapıyoruz.” Adli amaçlı dinlemelerde işte kuvvetli suç şüphesi ilkesinin benimsendiği ancak kendi dinlemelerinde böyle bir ilkeye, böyle bir usule veya kritere ihtiyaç olmadığını belirttiler. Bu bağlamda soruyorum: Millî İstihbarat Teşkilatımız ne kadar insanı dinliyor, yani Türkiye’deki bütün haberleşmeyi dinliyor mu? Çünkü yle bir yöntemin olabilme ihtimali de var herhâlde. Kaç tane telefon dinliyor? Bunu merak ediyorum.

Tabii geçmişle alakalı, bu Millî İstihbarat Teşkilatı, kamu görevlisi olduğumuz yıllarda şöyle bir ifade vardı: “Millî İstihbarat Teşkilatı, istihbarat toplama ve istihbarata karşı koyma faaliyetleri yerine, kamu görevlilerini takip etmeyi ve onların özel hayatlarını daha çok merak ediyor” gibi bir intiba vardı. Bu kanaatin doğru olup olmadığını ben sormak istiyorum.

Yine, en son İmralı’yla yapılan görüşmelerde, daha önce Oslo görüşmelerinde hepinizin malumu bu görüşmeler İnternet ortamında dinlenmişti. Yani Millî İstihbarat Teşkilatı gibi yaptığı görüşmelerin gizliliğini dahi koruyamayan bir teşkilatın, yakın süre içerisinde İmralı’da yapılan

görüşmelerin, konuşmaların veyahut da görüntülerin de İnternet'te paylaşılma ihtimalinin olup olmayacağını ben sadece bunları sormak istiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yalnız, arkadaşlar, sorularımızı da sorarken tabii Millî İstihbarat Teşkilatının tüm çalışmalarını burada ne arkadaşların sunma ne de bizim onu sorma durumumuz var. Bizim konumuz belli. Bir araştırma komisyonumuz var, Mecliste bir araştırma...

ENVER ERDEM (Elâzığ) – Benim sorduğum sorularda komisyonu ilgilendirmeyen bir şey yok Başkanım.

BAŞKAN – Yok tabii. Yani araştırma komisyonumuzun konuları dışındaki konular arkadaşların da sunumları dışında kalacak konulardır. O yüzden sorularımızı kendi konumuz dışına çıkmadan sormakta fayda var diye düşünüyorum, cevap alabilmek için.

Sayın Satır, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben çok kısa, Millî İstihbarat Teşkilatının kurumsal yapısıyla ilgili bilgi almak istiyorum mümkünse. Personel sayımız ne kadardır, yurt içi ve yurt dışı? Bunu öğrenmek istiyorum.

İstihbaratçı eğitimi veren bir üniversite var mıdır veya iyi istihbaratçının bildiği kadarıyla hukuk, emniyet, vesair konuları bilmesi lazım ama iyi bir istihbaratçı olmak için dünyada ve Türkiye'de nedir kriter? Üniversite var mı bu konuda? Ona öğrenmek istiyorum.

Bir de İnternet sitenize baktım. Etik Komisyonu diye bir komisyonunuz var. Bu ne iş yapar? Nasıl bir yapılanmadır? Onu öğrenmek istiyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaplan, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, öncelikle, GES artık 2012 itibarıyla geçti. Açıklamalarınızda belirttiniz. Orada kullanılan ileri teknoloji ürünü izleme ve dinleme cihazlarının diğer istihbarat toplama kurumlarından MİT'te, emniyette, jandarmada ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığında bulunmadığı söylenir fakat birçok dinlemeyi adli karar üzerinden onlara da yaptırtıyorsunuz. Bilgi akışı nasıl, yani sizlerin GES üzerinden yaptığınız bilgi daha fazla olacağı için bu akış sürecini öğrenmek istiyorum.

Bir de İçişleri Bakanımız, Meclis kürsüsünde "Ben milletvekillerini dinliyorum." dedi. Bunu kürsüde kendisi söylediği için soruyorum. Dokunulmazlığı var mı, yok mu, dinleniyor mu?

BAŞKAN – Onu İçişleri Bakanına sormak lazım tabii.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bir de ECHELON sisteminde beş devlet var: ABD, İngiltere, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda. Şimdi, gelişen anten sistemleriyle ABD'nin antenlerinin, İtalya, İngiltere, Türkiye, Yeni Zelanda, Kanada, Avustralya, Pakistan, Kenya topraklarından muhtemelen diğer bazı ülkelerde faaliyette olduğu yönünde, Türkiye'nin de izlendiği yönünde. Böyle bir durum var mı? Türkiye dinleniyor mu? Yani tabii aslında çok şey bir soru ama sormak zorundayım. Avrupa

Parlamentosunun raporunda bir bulgu var. Avrupa Birliği ve Avrupa Parlamentosu dinleniyor. O konuda tespitiniz nedir? Bu özel operatörler, işte firmalar, Turkcell, Telsim, Avea, cep telefonlarıyla ilgili onlar da “Özel teknikle kriptolanırsa dinlenmelerinin önüne geçilir.” diyor. Böyle bir imkânı var mı, Hükûmet böyle bir imkândan yararlanıyor mu, yararlanabilir mi özel görevliler diyelim? Hükûmet, tabii ki önemli bir şey.

Bu konu bilmiyorum, tabii merak konusudur. Şimdi, Ağar, Emniyet Genel Müdürü olduğu dönemde 1994’te Ankara 2 No.lu DGM hâkimi, bütün Türkiye’deki cep telefonu, araç telefonunun dinlenmesi için karar vermişti 1995 yılında, tamamını. Bu uzun bir süre devam etti ve böyle kararlar hâlâ alınıyor. Bu dinlemeyi kolaylaştırmıyor mu?

Başbakanın masasında MİT telefonu var. Bu ne kadar güvenli? Hatlarınız güvenli mi? Kısaca soruyorum. Bir de kırmızı hat var, meşhur, Ankara-Washington. Bu hattın güvenliği ne derece doğru? Bu dinleme olayı, rahmetli Özal’dan günümüze kadar maalesef çok yaygın ve mahkemelere konu oldu. Eski MİT müsteşarlarının çokça ismi geçti bu konuda. Bu yansımalar karşısında bir önlem düşünöldü mü? Kendi açınızdan çünkü bu güvenlik zaafını yaratıyor hem ulusal hem uluslararası. Bu hacker’lar olayı etkiliyor mu?

WikiLeaks... Ben tam telaffuz edemiyorum. Çok ciddi şeyler İnternet’e yansıdı Türkiye’yle ilgili. Detayına girmeyeceğim ama yani en önemli birimleri dinlemişler ve çok enteresan bilgiler var. Nasıl sızılabilirdi? Bu kozmik oda olayı garantili mi?

Gizli tanık skandallarını çözmek için MİT’ten mi veya kimden yararlanabiliriz? Örneğin bir mahkemede “Gizli tanık var.” diyor fakat gizli tanık yok. Mahkemeye de gelmiyor. Hayali. Şimdi, bu gizli tanığı nasıl bulabiliriz? Hayali. Sanıyorum, Sayın Cihaner’in epey fazla vardı. Rekor sizde, 12 civarında. Fakat Erzurum’da bir mahkemede de emniyet böyle bir gizli tanık yoktur diye cevaplar gönderdi.

Bu Argo filmi Oscar ödölü aldı. Orada müthiş bir takip, dinleme olayı var. Sizleri de bu tür şeyler heyecanlandırıyor mu? Yani Türkiye’de son olarak... Anlattınız, bu son soruların bir kısmının cevabını sormayacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksünger, buyurun.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sunumlarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz biz de.

Çok önemli olduğuna inandığımız bir konuyu daha önce de dile getirmiştik. Doğru. İnternet’e, hemen hemen bütün dijital platformlar oraya taşınıyor, yani o platforma taşınıyor. Özellikle geçen hafta, Sayın Başbakanın, Microsoft’un başkanıyla buradaki bir görüşmesi oldu. Bilginiz dâhilindedir mutlaka. Ben, ülkenin güvenliğini ve geleceğini çok tehdit eden bir görüşme olduğunu düşünüyorum. Bunu neden bu konularla bağlıyorum. Her şey İnternet’e gidiyor bir vesileyle. Fatih

Projesi'nde milyonlarca çocuğa bir vesileyle Microsoft programlarıyla birtakım şeyler yapmaya çalışıyorlar. Yani söylenen başka bir yere gidiyor. Bu konularla ilgili yürütmeyi uyarıyor musunuz? En önemli bence güvenlik konularından biri olduğunu düşündüğüm, özellikle facia olacak eğer bunu engelleyemezsek.

Şimdi, sizin kendi kriptu yazılımlarıyla ilgili konuda uğraşlarınız var mı? Türkiye'de özellikle yürütmeyi uyarmanız konusunda bilgi almak istememin nedenlerinden bir tanesi şu: Müttefik olarak görünen, normalde ve bugün İnternet'in sahibi olan bu tür ülkelerin, bizim ülkemizin de güvenlik zafiyetleri yaratacak yazılımlar olduğunu hepimiz biliyoruz. Bununla ilgili sizin herhangi bir raporlarınız yürütmeye ulaşıyor mu? Hükûmete bu konuda uyarılarda bulunuyor musunuz?

Millî güvenliği tehdit eden, özellikle yazılımlarla ilgili dinlemelerle karşılaştınız mı? Son durumda bununla ilgili elinizdeki veriler hangi boyutta?

Siz de bir vesileyle bir bilgisayarda, bir veri elde etmek istediğinizde Trojan benzeri bir program kullanıyor musunuz? Bunu kullanmak için herhangi bir mahkemeden izin ihtiyacınız var mı? Varsa hangi mahkemelerden bunlarla ilgili nasıl bir izin alıyorsunuz?

Açık kaynak kodlu yazılımlar konusunda kendi iç bünyenizde çalışma var mı? Ülke güvenliği açısından soruyorum bunu. IP santralleri dinliyor musunuz?

Mahkemelerimizde şu anda gerçekten böyle bir dinleme terörü esiyor bir taraftan. Bilgi kirliliği her tarafta dolaşır vaziyette. İşte ülkede bir sürü insan, işte Başbakan, Sayın Baykal, sonrasında Milliyetçi Hareket Partisi derken... Tabii bu gözümüzün önünde olan şeyler. Bunun dışında da dünya kadar şey olduğu söyleniyor. Bu konulara vâkıf mısınız? Yani nasıl yapıldığı konusunda veya araştırmaları yaptınız mı bu konuyla ilgili?

MİT MENSUBU – Son sorunuzu bir kez daha alabilir miyiz efendim?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Türkiye'deki mahkemelerde özellikle -başlangıcından söyleyeyim o zaman- çok ciddi şekilde aslında bir dinleme terörü ortalıkta geziyor. Hangilerinin aslında yasal olup olmadığını da kimse şu anda test edemiyor bu konularla ilgili. Özellikle Türkiye'de ihtisas mahkemeleri, bilişim ihtisas mahkemeleri de olmadığından dolayı bununla ilgili, bir kere sizin bu delillerin aslında güvenilirliği konusundaki öngörünüz nedir? İkincisi de ayrıca Başbakan -yukarıdan başlamak üzere söylüyorum- ana muhalefet partisinin geçmiş dönem Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal ve arkasından da Milliyetçi Hareket Partisinin üst düzey yöneticileriyle başlayıp bir sürü insanı da ilgilendiren, bu özellikle yurt dışından servisleri yapılan konuda sizlerin herhangi bir öngörüler var mı? Takiplerinizi oldu mu? Bununla ilgili çalışmalar yaptınız mı?

Siyasi partilerle ilgili istihbarat veya koruma öngörülü istihbarat yapıyor musunuz?

TTNET'in son dönemlerde Phorm'la birlikte yaptığı bir iş birliği vardı. Bir casusluk olayı olduğuna inanıyor musunuz bunun, kişisel verilerin ihlalleri konusunda özellikle? Amerika'da, İngiltere'de, Avrupa Birliğinde, en son Güney Kore'de, daha sonrasında Romanya'da bununla ilgili

konuların bir casusluk ibaresi olduğundan dolayı yasaklandığı konusunda bilginiz var mı? Phorm denilen bu şirketin 4-5 milyon kişinin kişisel verilerini depoladığı konusunda bilginiz var mı?

MİT MENSUBU – Biraz yavaş söyleyebilerseniz en azından, sorular da çok çünkü geri döndüğüm zaman...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Size verecekler diye tahmin ediyorum.

MİT MENSUBU – Öyle mi?

BAŞKAN – Şimdi, burada tabii şey yapamadıklarınızı...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Size verecekler onları. Bence hiç zorlanmayın.

Yanlış mı söylüyorum?

BAŞKAN – Size tutanağı vereceğiz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Verebilecekleri cevapları burada versinler efendim.

BAŞKAN – Burada verebileceklerinizi şey yaparsınız. Burada hazır olmadığınız konuları, biz tutanaklardan o soruları bilahare ileteceğiz. Onları daha sonra...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yalnız dışarıya çıktığımızda da arkadaşlarımız “Sorduğumuz soruların hiçbirinin cevabını alamadık.” demesinler.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kaplan öyle demiş herhâlde. “200 soru sorduk, cevap alamadık.” diye.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ama önemlileri de burada verseler iyi olur.

BAŞKAN – Tabii ki.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ben sorularımı bitireyim o zaman.

Şimdi, kişisel veriler konusunda en çok hassas olması gereken kurumun siz olduğuna inanıyorum, yani bu kesin. Türkiye’deki vatandaşın, yukarıdan aşağı, kimin olduğu önemli değil, öneminin ne olduğu da önemli olmayan bir konu. Bu konuda özellikle bu kişisel verilerin ihlalleri konusunda çok ciddi aslında sorunlar var. Vatandaşın bunu anlamasını beklemek bence intihar olur zaten, hani sadece dinleme falan meselesinde. TTNET’teki Phorm örneğini incelediniz mi diye sordum. Bu önemli, bence çok önemli bir konu. Hem Amerika’da hem İngiltere’de hem Avrupa Birliğinde bununla ilgili faaliyetler yasaklandı çünkü. Depolanması, bunun ticari faaliyetler altında yapılması özellikle. Çünkü konuşmalarınız esnasında özellikle çok stratejik şirketlerde birtakım faaliyetlere dâhil ve müdahil veya önleyici tedbirlerle ilgili bilgiler verip bazı konularda uyardıklarınızı ifade ettiniz.

MİT MENSUBU – Genel.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Genel söylüyorum.

TÜRK TELEKOM da TTNET gibi firmaların -hele TTNET gibi firmalar- Türkiye’nin stratejik kurumları olduğuna inanıyorum. BTK dâhilinde olabilir ama sizlerin de bu konuyla ilgili öngörüleriniz veya uyarılarınız, faaliyetleriniz var mı?

Uydu haberleşmesi konusunda, bizim yer istasyonları konusunda bir zafiyetimiz olduğuna inanıyor musunuz? En son doğuda, güneydoğudaki istihbaratlar, uydudan gelen istihbaratlar hangi yazılımlar üzerinden geliyor? Bizde yer istasyonu yoksa eğer kimin yer istasyonuna gelip transfer ediliyor, hangi yazılımlar kullanılıyor? Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cihaner, buyurun.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, ben de sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Tabii, şimdi, sizden önce iki üç kurum daha dinledik. Çok fazla bir yol alamadık çünkü genellikle şöyle bir şey var, hukuki çerçeve anlatılıyor, yani bu konuşmaları dinleyen birisi Türkiye’de işte bu özel hayatın ihlali, iletişimin denetlenmesinin kötüye kullanımına dair hiçbir vaka yokmuş gibi anlayabilir ama bu konuda belirleyici olabilecek kurumların hiçbirisi -tabiri caizse- üzerine alınmıyor. Üzerine alınması gerekir. İki şekilde alınması gerekir. Bir, bunu yapabilecek teknik donanım, kadro imkânına sahip kurumlar bunlar. İki, bir de belirttiğiniz gibi önleme durumunda olanlar da sizlersiniz. Yani bir ülkede Genelkurmay başkanları, muhalefet parti liderleri, muhalefet partisinin yöneticileri, yüksek yargıçlar, devlet güvenlik mahkemesi savcıları, çok kritik adamlar dinleniyor ve hiç kimse üzerine alınmıyor bunu. En azından, önleme anlamında bir üzerine alınması gerekir. Sorularımı bu çerçevede, bu zemin üzerinde alırsanız sevinirim.

Şimdi, birincisi: Bu konuyla ilgili, yani özel hayatın gizliliğine ilişkin ihlaller ve iletişimin tespitine ilişkin, yasa dışında mevzuatınız var mı? Çünkü yasa bir yönetmelikten bahsediyor, bu yönetmelik çıktı mı? Çıktı mı?

MİT MENSUBU – Yasanın bahsettiği yönetmelik, bizim görev çalışma esaslarımızı belirleyen yönetmelik.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bu, özel olarak dinlemeye ilişkin çıktı mı?

MİT MENSUBU – Dinlemeyle ilgili olan da...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çıktı, ha, yani bunların da incelenmesi gerektiğini düşünüyorum ben Başkanım. Orada “gizlilik” yok, sadece “Resmî Gazete’de yayımlanmaz.” diyor yasa. Çünkü mevzuattan kaynaklanan bir sorun var mı, yeterli güvenceler var mı, onların da sağlıklı değerlendirilebilmesi için...

BAŞKAN – Teşkilat yönetmeliğinde “gizlilik” var da tabii, diğer konuyu ben de bilmiyorum.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yok, “gizlilik” yok, “Resmî Gazete’de yayımlanmaz.” diyor yani gizli olduğuna dair herhangi bir şey yok.

Yönetmelikler dışında sizi belirleyen daha alt metinler var mı -yönerge, genelge- bu konularla ilgili? Bir bunu sormak istiyorum.

İki: “Kesinlikle teknik araçlarla inceleme yapmıyoruz.” dediniz...

MİT MENSUBU – İletişime müdahale anlamında yapmıyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – İletişime müdahale demiyorum, yani ortam dinlemesi yapıyor musunuz?

MİT MENSUBU – Yapmıyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ortam dinlemesi, kişiyi izleme, teknik araçlarla izleme...

MİT MENSUBU – Sadece adli olarak, biraz önce arz ettiğim gibi, suç işleme aşamasına geldiği takdirde emniyetle iş birliği hâline geçiyoruz, savcı beyin talimatı doğrultusunda emniyet ne yap diyorsa o yapıyor, biz kendimiz hiçbir şey yapmıyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, bu enteresan.

Şimdi, Türkiye’de son yıllarda inanılmaz sayıda casusluk davaları açılmaya başlandı. Yani özellikle İzmir’de, neredeyse ordunun yarısı casus. İşte, gizli bilgilerin alınması, servis edilmesi ve sizin en önemli fonksiyonlarınızdan birisi de bu faaliyetlere karşı çıkmak.

Bunun dışında, Türkiye darbeler yaşadı, faili meçhul cinayetler yaşadı, aydın cinayetleri yaşadı ama bugüne kadar MİT bu olayların hiçbir yerinde yoktu. Bu, çok ciddi bir zafiyet bence. Bunu neye bağlıyorsunuz? Yani bu kadar casusluk var da MİT bundan haberdar değilse ayrı bir sıkıntı, haberdar da gereği yapılmıyorsa ayrı bir sıkıntı. Özellikle, bu casusluk... Çünkü bunlar konuyu da ilgilendiriyor çünkü tamamında... Örneğin bugün gene medyaya yansıdı, yüzlerce kişi fişlenmiş ve bu fişlemeler özel hayatın dokunulmazlığına dair çok ağır müdahaleler ve bunları kim fişlemiş, oraya kim koymuş? Sanıklar yaptıysa bunu, şüpheliler yaptıysa MİT niye bu kadar yaygın bir casusluk faaliyetinden haberdar olmadı? Burada, bu soruşturmalarda sizin bir katkınız var mı en önemlisi de?

Yabancı istihbarat servisleriyle entegrasyonunuz var mı? Yani bu, NATO Sözleşmesi çerçevesinde olabilir, bizim bilmediğimiz, farklı sözleşmeler ya da işte, anlaşmalar çerçevesinde olabilir. Yabancı istihbarat servisleriyle bir veri alışverişi yapılıyor mu? Özellikle, bu, uydu üzerinden yapılan iletişimlerde sözcük tanıma, ses tanıma gibi birtakım fonksiyonların, teknolojilerin kullanıldığı iddia ediliyor. Türkiye’ye bu yönde herhangi bir destek ya da Türkiye’nin onlara herhangi bir desteği var mı? Bunların mevzuatı ne? Bunlar neye dayanılarak yapılıyor eğer yapılıyorsa?

Türkiye’de bazı yabancı ülkelere ait GSM operatörlerinin telefonlarının kullanıldığı iddia ediliyor, dinlenmemesi için. Hatta bunların içerisinde, işte, Hükümet mensuplarının ya da işte, bazı bürokratların olduğu da iddia ediliyor. Bu tarz bir bilgi sizde var mı? Yani, atıyorum, işte, Yunan GSM operatörüne ait bir iki telefonun güvenli telefon için kullanıldığı iddia ediliyor.

GSM operatörlerinin güvenliği... Çünkü bunların bazılarının sermaye yapısı, yönetimleri yabancı hâle gelmiş durumda. Bu, yeterince güvenli mi? Buna dair bir tespitiniz var mı? Yani, işte, biz hep kendi iç dinamiklerimize bazen odaklanıyoruz ama öyle bir güvenlik ya da sizin oraya nüfuz etmenize engel olacak bir yapı var mı?

Bundan, yanılmıyorsam, yedi sekiz yıl önce Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'de bu ulusal güvenlik servisinin bir bürosunun olduğu ortaya çıkmıştı, orada çalışan bir kişinin hizmet tespiti için açtığı dava sonucunda. O soruşturmada sizin istihbari yönden -çünkü bu, dinleme servisi olması adli soruşturmaya dönüşmedi diye biliyorum- herhangi bir katkınız oldu mu? O ne oldu? Yani yabancı bir ülke gelip Türkiye'de bu kadar kolaylıkla büro açıp, adam çalıştırıp iş görüyorsa ya bizde bir zaaf var ya da bunun bir zemini vardır. Bu zemini oluşturan herhangi bir soruşturma var mı?

Bu, başka adlarla dinlenen gazeteciler meselesi... Sanırım Taraf gazetesinden birkaç gazeteci başka adlarla dinlenmişti. Bu olay ortaya çıktıktan sonra, bu bir yöntem midir yoksa... Çünkü bildiğim kadarıyla, soruşturulması için Başbakan izin vermedi. Bu bir yöntem midir? Yöntemse hangi koşullarda bu uygulanıyor? Yoksa bir sapma mıdır? İşte, bir etik kuruldan falan bahsediyorsunuz, en azından o devreye girdi mi?

Şimdi, son zamanlarda... Bu, "sosyal mühendislik" dediniz. Mesela kamuoyunun yakından takip ettiği, hatta dönem dönem Türkiye'yi uluslararası ilişkilerde de sıkıntıya sokan birtakım davalar var. Bunlardan birisi mesela Oda TV davası. Oda TV davasında da sanıkların bilgisayarlarına Amerikan merkezli bir elektronik posta adresinden sosyal mühendislik saldırısı yapıldığı iddia edildi. Buna benzer birçok iddialar var. Yani örneğin, işte, üst düzey bürokratların, yargıçların, askerlerin, politikacıların bazı hukuk dışı kayıtlarının Amerika'daki bazı bilgisayarlardan İnternet'e yüklendiğine dair bilgiler yansıdı ya da soruşturma orada tıkanıp kaldı. Şimdi, sizin özellikle demokratik hukuk devletine yönelik ciddi bir tehlikenin varlığı... Şimdi, demokratik hukuk devleti muhalefetiyle, bu biraz önce saydığımız unsurlarıyla bir bütündür. Onlara yönelik böyle bir saldırı var. Sizin bu sızdırmaların, bu servislerin daha doğrusu, hangi kaynaktan yapıldığına dair bir tespitiniz oldu mu? Bu yönde size bir talimat verildi mi Başbakan'dan, Hükümetten ya da herhangi bir yerden?

Açık uçlu bir iletişimin tespiti kararından bahsediliyordu, bu, MİT, jandarma ve emniyetle ilgili. Bununla ilgili sadece TİB jandarmanın kine itiraz etti ve kaldırıldı. MİT'in bu açık uçlu yani her an Türkiye'nin herhangi bir yerinde herkesin iletişimini tespit edebileceği -iletişimin tespitinden bahsediyorum, dinlenmesinden, kaydından bahsetmiyorum- böyle bir karar var mı? Bu karar varsa siz doğrudan mı sorgulayabiliyorsunuz, yoksa istediğinizi doğrudan MİT mi size veriyor? Yani size ait MİT'in üzerinde, öyle, atıyorum bir ekran vardır...

MİT MENSUBU – TİB'in üzerinde...

İLHAN CİHANER (Denizli) – TİB'in, pardon, MİT diyorum. TİB'in sitesinden mi doğrudan alıyorsunuz ya da onlardan yazışma yoluyla mı elde ediyorsunuz?

Şimdi, özellikle yeni konseptte bu, savunma sanayisine yönelik kritik kurumlara yoğunlaştığınızı söylediniz. Bu, bahsettiğimiz ve bir büyük komplo olduğu, yargılananlar ve Türkiye'deki çok önemli bir kesimden iddia edilen bazı davalarda geçen kritik projeler var. Örneğin

MİLGEM, Millî Geni Projesi, işte, HAVELSAN'ın yaptığı bazı projeler. Şimdi, bunlara yönelik de birtakım iddialar var. Bunlar sizin tarafınızdan nasıl değerlendiriliyor, incelendi mi?

Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığıyla ilişkileriniz, işte, istihbarat alışverişi nasıl sağlanıyor? Şu anda aktif olarak bu iş birliği devreye girmiş durumda mı?

Komisyunun ilgi alanındaki ihlallerle ilgili hakkında soruşturma açılan MİT mensubu var mı, yani özel hayatın gizliliği ya da iletişimin tespitine yönelik usulsüzlük yaptığı için?

GSM'lerle ilgili sürekli bir bilgi akışı kriteri var mı? Kastım şu: Yani şüpheli davranan telefonlar vardır mesela, normal kullanıcı davranışıyla açıklanamayan. Bunlar olduğu zaman böyle bir anlaşmanız ya da böyle bir fiilî durum var mı? “Ya, şu telefon -atıyorum- sadece tek taraflı çalışıyorsa bildirilsin.” gibi. Çünkü bunlar üzerinden yapıyor genellikle bunlar.

Hangi kelime işlemci programı kullanılıyor sizin kendi iç şeyinizde? Bunu özellikle... Erdal Bey açık kaynak kodlu yazılımlardan bahsetti. Microsoft'un tüm yazılımlarında, işte, arka kapıların olduğu ve oraya ulaşılabilirdiği söyleniyor. Buna dair bir güvence almış durumda mısınız?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ulaşıyor zaten.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, yani hedefi nasıl seçiyorsunuz? Yani sizin anlattığınızdan şöyle bir şey çıkardım: Sizden hangi talep giderse mahkemeler bunu veriyor. Reddedilen kararınız var mı? Yani dinleme taleplerindeki kararlardaki kabul ve ret oranı nedir? Kaç talep gitmiş, bunlardan kaç reddedilmiş?

Bir de şimdi, ben istihbaratı tam anlayamadım mı? Şimdi, suç yok, ortada iddia da yok ama siz hedef seçiyorsunuz. Bu biraz belki MİT'in faaliyetlerinin, dinleme dâhil, ilk hareket kaynağı. Hedefi nasıl belirliyorsunuz? Yani niye ben hedef oluyorum da, işte, Ali Haydar Bey olmuyor? Buradaki kriterler... Büyük bir vahiy yoluyla gelmez istihbarat. Biri gelir der ki: “Ya, bu uyuşturucu kaçakçılığı yapıyor.” Orada zaten ortaya suç çıkmış olmaz mı? Yani nihayetinde bir iddia ortaya çıkmış olur. O kriterleri biraz daha detaylandırırsanız çok sevinirim. Şimdi...

MİT MENSUBU – Sorunun netleşmesi açısından, Millî İstihbarat Teşkilatı x, y, z şahıslarla uğraşmaz, millî istihbaratı oluşturur. Kişiler ancak CMK kapsamında veya Ceza Kanunu kapsamında suç alanına girdiğinden itibaren bizim hedef alanımızda olur.

İLHAN CİHANER (Denizli) – İnşallah öyledir.

MİT MENSUBU – Yani biz devletin millî... Yani devlet istihbaratını oluşturuyoruz, bizim x, y, z'yle ilgili bir çalışmamız olmaz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, şimdi, bu Genelkurmay Elektronik Sistemler de size devredildi, değil mi yanılmıyorum? GES...

MİT MENSUBU – Evet, bizimle bütünleşti.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bütünleşti, evet. Yani sizin kontrolünüzde ve bildiğimiz kadarıyla, bu, ülke genelinde UHF, VHF, genellikle kanun dışı dinlemelerin yapıldığı ya da GSM

yayınları dâhil, radar yayınları dâhil hepsine nüfuz edebiliyor. Yani atıyorum, burada diyelim Medisin çatısına biz UHF yayın yapan bir verici kurduk, GES bunun farkına varır mı?

MİT MENSUBU – Efendim, şimdi, bizde “kompartımantasyon” denilen bir çalışma sistemi mevcuttur. İlgili birimler sadece kendi çalışma alanlarıyla ilgili bilgi sahibi olabilirler ve bilgi sahibi olacak kişi birim düzeyinde, gizlilik bizim teşkilatta da geçerlidir. Biz karşılayabildiğimiz sorularınızı karşılayacağız, karşılayamadıklarımızı ilgili birimlerle iş birliği hâlinde, yazılı olarak...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet, bir kere daha, başlangıçtaki “Kurumlar en üst düzeyde temsil edilsin.” şeyini...

BAŞKAN – Ya, en üst düzeyde de olsa bu soruların hepsine kimsenin tek başına cevap verme şansı yok zaten.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ama bilir. Hayır, şimdi, eğer bunu MİT Müsteşarı da bilmiyorsa kim bilecek?

MİT MENSUBU – Sayın Vekilim, bir üniversite düşünün ki 10 tane temel ana bilim dalı vardır yani. Üniversite rektörü mutlaka bir ana bilim dalına mensuptur.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Anladım.

MİT MENSUBU – Yani şimdi, hukuk fakültesi dekanının rektör olduğunu düşünün, sizin neroşürirjiyle ilgili bir bilgi alamamanız gayet doğal.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yok, yok yani buna dair de söylenecek çok fazla argüman vardır da benim merak ettiğim şey şu: Şimdi, bu tarz dinleme yöntemleri... Yani bir sürü dinleme yöntemi var, işte, siz de söylediniz. Lazerle uzaktan tespit etmeden tutun, işte, SIM kartların bir yerlere yerleştirilip, işte, telefon üzerlerine, bir sürü yöntem var. Şimdi, bunlardan önemli bir kısmı mutlaka bir radyasyon yapıyor yani bir elektromanyetik yayın var orada. Şimdi, bunun hassasiyeti nedir yani GES'in tespit ettiği? Bir telsiz iletişimi varsa GES bunu tespit eder mutlaka, siz de söylediniz, UHF, VHF bandında, ki bu tarz yayınlar da genellikle UHF, VHF bandında oluyor. Şimdi, bunun hassasiyeti nedir? Yani atıyorum, burada kanun dışı konulmuş bir izleme cihazı varsa, dışarıda da bir araç varsa, buradan oraya bir sinyal gidiyorsa bu sinyali GES'in radarları, antenleri ayırt edebilir mi? Hassasiyeti nereye kadar gider?

MİT MENSUBU – Sayın Vekilim, bu tamamen teknolojiyle ve kalibrasyonla ilgili bir durum. Yani...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben de onu soruyorum. Sizin teknolojiniz ve kalibrasyonunuz bunları ayırt etmeye yeterli mi? Ya da bu mümkün mü teknik olarak?

MİT MENSUBU – Bu noktada, isterseniz, ben kısa bir açıklama yapmak istiyorum. Şimdi, sizin bahsettiğiniz şey aslında çok lokal yayın. GES bunların hiçbirisiyle ilgilenmiyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) – İşte, hassasiyeti nereye kadar?

MİT MENSUBU – Mesela siz UHF bandında burada bir yayın olduğundan bahsediyorsunuz. Bu ancak burada 100, 200 metre gider. Yani GES'in böyle bir görevi yok, böyle sistemleri de yok. Bizim baktığımız yer, GES olarak... Yani GES değil de teşkilata geçtikten sonra yeni ismiyle. Çok farklı yerlere bakıyoruz. Mesela çevre ülkelerin silahlı kuvvetlerinin yapmış olduğu haberleşme veya uçakların yapmış olduğu haberleşme. Çünkü bunlar çok güçlü, yani vericiler çok güçlü, bunlar çok uzaklara erişebiliyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yani hassasiyeti bu tarz küçük dinlemelere yetmez.

MİT MENSUBU – Tabii, yetmez. Yani böyle merkezî bir yerden de böyle bir şeyi yapmak mümkün değildir. Yani “Türkiye'nin neresinde veya atıyorum, güneydoğuda, Suriye'nin neresinde böyle bir UHF bandından yayın olursa tespit edebilir misiniz?” diye sorarsanız, böyle bir şey olmaz zaten. Lokalinde yapmak gerekir.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Anladım, tamam.

Bununla bağlantılı bir şey daha, bir de en çok usulsüz dinlemelerin uygulandığı yöntemlerden birinin, işte, kendisini sahte cep telefonu baz istasyonu olarak tanıtan küçük cihazlar tarafından yapıldığı iddia ediliyor, bunun da bir yöntem olarak kullanıldığı iddia ediliyor. Onun radyasyonunu, yayılımını da alamayacak hassasiyette değil midir?

MİT MENSUBU – Gene, yani GES tarafından bahsediyorsak, onları da alamaz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Onları da alamaz. Anladım.

Bir de son sorum: Bu, “Teknik araçlarla izlemeye dair bir donanımımız yok, dolayısıyla bir yasal zemini de yok.” dediniz. Peki...

MİT MENSUBU – Yasal zemin var efendim. Yani biz CMK'daki suçun...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sizden bahset, onu savcılıklar yapar.

MİT MENSUBU – Hayır, biz aynı yetkiyi... Yani şu: Kolluk kuvvetinin suç takibindeki bütün görev ve yetkisine biz sahibiz. Tabii, suçun kovuşturmasının da tepesinde cumhuriyet savcısı vardır, onun emir ve talimatı altında yapılır.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir dakika... Biraz önce “Biz yapmıyoruz.”, şimdi “Yapıyoruz.” mu diyorsunuz?

MİT MENSUBU – Hayır efendim, öyle demedim. Şu şekilde: Biz istihbari anlamda, teknik araçlarla herhangi bir dinleme yapmıyoruz. Ancak, istihbari faaliyet sonucunda devlet sırrının ifşası veya casusluğa yönelik bir suç şüphesi ortaya çıktığı takdirde bir suçun soruşturulmasında cumhuriyet savcısının yetkisi neyse hemen bilgiyi arz ediyoruz, savcının talimatı doğrultusunda, işte, “Resimleyin.”, “Takip edin.”, “İlgili mahkemeden karar alın.”, “Dinleyin.” savcı ne talimat verirse o talimat doğrultusunda buraya yardımcı olunuyor, kolluk birimine.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir dakika... Bunu, yardımcılığı, kolluk gücüne yardımcılığı bu cihazları kullanma şeklinde mi yapıyorsunuz? Böyle de yapabiliyor musunuz?

MİT MENSUBU – Şimdi, teknik takip... Yani şöyle: Donanımlı bir teknik takip şeyine sahip değiliz, emniyet nasıl yapıyorsa biz onların aracılığıyla yapıyoruz, biz de katılıyoruz yani ona.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Şimdi, bir casusluk iddiası geldi size, birini takip etmeniz gerekiyor, siz bunu hemen savcılığa söylüyorsunuz çünkü bu artık adli bir suç, delillendi. İşte, Ağrı’ daki olayı ele alalım. Bu adam casusluk suçunu işliyor, artık adli soruşturmaya dönüştü; bu adamın takibini kim yapıyor?

MİT MENSUBU – Cumhuriyet savcısı ve polis yapıyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Polis yapıyor.

MİT MENSUBU – Evet.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sizin katkınız?

MİT MENSUBU – Şu şekilde: Bizden bulunmamızı isteyebiliyorlar. Buradan elde ettikleri delillerin çözümünü istiyorlar, analizini istiyorlar. Kendi teknik imkânlarımız dâhilinde, diyelim ki, kriminoloji laboratuvarı bir suçta hangi imkânlarla yardımcı olabiliyorsa biz de kendi imkânlarımızla yardımcı oluyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben o imkânları merak ediyorum. Bu imkânlar içerisinde, işte, mesela dinleme cihazları, observasyon araçları, kameralar, işte, bunlar var mı?

MİT MENSUBU – Yok.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Yok. Yani MİT gizli kamera kullanmıyor.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Kullanıyor.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bir saniye...

MİT MENSUBU – Efendim, şöyle...

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, önce bir...

MİT MENSUBU – Şimdi, MİT, bir suçun soruşturulmasında...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Suçun soruşturulması adli, orada adli kolluk yapar.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Cihaner, yani öncelikle, daha önce de ifade ettim, Komisyonun ilk toplantısında da ifade ettim, bizim Komisyonumuz bir araştırma komisyonu. Biz ne sorgulama ne de soruşturma yapmakla yükümlüüz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Zaten sorgulama değil Başkanım.

BAŞKAN – Bizim görevimiz, haberleşme hürriyeti ve özel hayatın gizliliğini ihlallerle ilgili araştırma yapmak ve bunun da sınırları belli. Bu sınırların dışındaki kısımlar ne bizim görev alanımız içerisinde ne de bizim yetki alanımız içerisinde. Bu noktada da ilgili kurumlar ya da bilgi almak için çağırdığımız kişiler ya da kurumsal yapıların kendi çalışma yöntemlerini, kendi çalışma şekillerini sorgulamak burada bizim görev alanımızın dışında.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, buna dair hiçbir şey çıkmadı benden, ben sadece anlamaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, ikinci olarak, siz de bir hukukçusunuz, buradaki arkadaşlarımızın büyük çoğunluğu da hukukçu. Yürütülmekte olan bir davalayla ilgili, davanın içerisindeki birtakım somut olaylarla ilgili kamu görevlilerinden bilirkişi sıfatıyla yorum istemek hukuki değildir, bu davaya müdahaledir.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, yorum değil, ben sadece örnek olsun diye... Onun davası açıldı, yapmayın Başkanım.

BAŞKAN – Eğer ilgili davalarla ilgili, gerekli kurumlardan eğer bilirkişi sıfatıyla inceleme ya da bilirkişi sıfatıyla çağırıp dinlemek istiyorsa, bu, mahkemelerin yetki sindedir, bizim yetkimizde de değildir. Yani bu noktada...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Sizin söylediklerinizle benim sorum arasında hiçbir fark yok. Ben o zaman tekrar edeyim soruyu. Benim merak ettiğim şey şu: MİT bir insanı izliyor mu? Ne şekilde izliyor? Birisi sizin hedefiniz, siz bu insanı izliyor musunuz?

MİT MENSUBU – Mevzuatın öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde izliyoruz. İzlemediğimiz takdirde istihbarat oluşturamayız.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Hangi yöntemler, hangi mevzuat?

MİT MENSUBU – Ona yazılı olarak cevap veririm.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, benim demek istediğim tam bu işte.

BAŞKAN – Hayır, şimdi, bakın...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Mevzuata mı cevap versin? Mevzuat açık değil mi?

İLHAN CİHANER (Denizli) – Açık değil, gizli yönetmelikler var.

BAŞKAN – Sayın Cihaner, burada “gizlilik” esası üzerine çalışan bir kurumun hangi çalışma yöntemiyle çalıştığını eğer araştırmamız gerekiyorsa...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, eğer bu bilgiyi de gizleyeceklerse gidelim biz o zaman.

BAŞKAN – Hayır, ben size itiraz etmiyorum. Eğer bunun araştırılması gerekiyorsa Medise bir araştırma önergesi verilir, Millî İstihbarat Teşkilatının çalışma usul ve yöntemlerinin araştırılması Meclis tarafından kabul edilir, bir araştırma komisyonu kurulur; o zaman, Meclisin bu araştırma komisyonu Millî İstihbarat Teşkilatının çalışma usul ve yöntemleriyle ilgili gerekli çalışmasını yapar. Şimdi, biraz konumuzun dışına çıkıyoruz.

İLHAN CİHANER (Denizli) – O zaman, ben tekrar bir şey daha söyleyeyim Başkanım...

BAŞKAN – Yani konumuzun sınırları içerisinde, elbette ki arkadaşların teknik bilgi ve donanımından biz yararlanmak ve faydalanmak için arkadaşlarımızı buraya çağırdık.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Başkanım, Türkiye birinci ve ikinci MİT raporları skandallarını yaşadı. Bu raporlar Kenan Evren’in bir şarkıcıyla birlikte olmasına kadar düzenlenmiş, özel hayata çok ağır müdahaleleri içeren -bir sürü politikacıya- raporlardı. Şimdi, bu bilgiler, hepimizin bildiği kadarıyla, MİT’ten kaynaklandı, MİT bunu raporladı. Vahiy yoluyla gelmediğine göre bunlar, mutlaka bir takip, izleme ya da bir faaliyetin olması lazım. Yok, eğer durduğunuz yerde yazıyor...

BAŞKAN – İşte, bu, Millî İstihbarat Teşkilatının çalışma yöntemiyle ilgili bir araştırma komisyonunun görev alanı içerisinde olabilecek bir konu.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bizim konumuz tam da bu değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Şu anda bize Medisin verdiği, Medisin...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bakın, ben özel hayata ağır bir müdahaleden bahsediyorum.

BAŞKAN – Medisin verdiği yetki sınırları dışarısında bizim çalışma yapmamız mümkün değil. Biz araştırma komisyonuyuz ve...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Biz de onu araştırıyoruz Başkanım, “Yöntemi ne?” diye soruyorum ben.

BAŞKAN – ...Komisyonumuzun sınırları içerisinde çalışmak ve bunun üzerinden yürümek zorundayız. Yoksa, biz bir yerlerde yetki ve sınır aşımı ararken kendimiz yetki ve sınır aşımalarına girmemeliyiz. Yani bu konuda da hassas davranmamız gerekir.

MİT MENSUBU – Sayın Başkanım, daha önce cumhuriyet savcısı olan Sayın Vekilime şunu arz edeyim...

BAŞKAN – Estağfurullah.

MİT MENSUBU – En başta arz ettim efendim, biz devlet sırrının ifşası ve casusluk faaliyetleriyle ilgilendiriz. Onun dışında, özel hayatı, kişinin şahsi suçu, şahsi husumeti, bu bizim ilgi alanımıza girmez. Biz devlet sırrının ifşası ve casuslukla ilgili olarak takip yaparız. Düşünün ki Türkiye’deki altın rezervlerini araştırma konusunda Bulgaristan’dan giren bir kişiyi takip etmediğim takdirde ben görevimi yapamam. Ben casusu takip ederim, ben devlet sırrını ifşa edeni takip ederim; ben kişiyi takip etmem. Söylediğiniz MİT raporları, yani bunlar bizim dışımızdaki olaylardır.

İLHAN CİHANER (Denizli) – MİT raporu MİT’in nasıl dışında oluyor, ben onu anlayamadım. MİT raporu nasıl MİT’in dışında olur?

MİT MENSUBU – Öyleyse yargı var Türkiye’de, çağırır, yargılar, soruşturur...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Siz bize yol göstermeyin. Bak, geçen de aynı şey... Bunlar size yönelik sorular değil, siz hemen kişiselleştirip savunmaya geçiyorsunuz. Bakın, ben anlamaya çalışıyorum.

MİT MENSUBU – Savunmaya geçmiyorum, düzeltmeye çalışıyorum.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Ben de anlamaya çalışıyorum.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, bizim de sorularımız var.

MİT MENSUBU – İstenen soruşturma izinlerinin yüzde 67'sine de Başbakanlıkça soruşturma izni verilmektedir. Yani ben onların...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Tamam, bunları sorduk zaten.

Ben, sadece casusluk değil...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Soruları sorsun, cevapları sonradan alacağız.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Demokratik hukuk devletine yönelik ciddi saldırıdan bahsediyoruz biz. Mesela burada muhalefet partilerine yönelik ciddi bir saldırı var. Şimdi, buna dair bir bilgi geldiği zaman siz “Biz sadece casusluk, devlet sırrı, bunu takip ederiz.” mi diyorsunuz?

MİT MENSUBU – Efendim, siz fiziki takipten bahsettiniz, ben onu cevaplandırdım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Karşılıklı konuşacaksak eğer...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Neyse, tamam, yazılı verirsiniz onları.

BAŞKAN – Daha önceki yöntem... Çünkü bu şekilde zaten çalışmayı da devam ettirebilme ve bitirebilme şansımız yok çünkü bir yığın arkadaşımızın, burada daha 7-8 arkadaşımızın söz talebi var. Yani sorularımızın notlarını zaten alıyor alabildiklerini, alamadıklarını tutanaklardan biz zaten arkadaşlara yine ulaştıracağız.

Başka sorunuz var mı Sayın Cihaner?

İLHAN CİHANER (Denizli) – Bitti.

BAŞKAN – Tamam herhâlde.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Dağ...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de çok istifade ettiğimi ifade ederek, yaptıkları sunumlardan dolayı MİT mensubu arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Önce Aziz Mahmut Bey'e soru soracağım, diğer sorularım genel olacak. Bir programdan bahsettiniz bilgisayarda ve cep telefonunda, o program yüklendiği zaman onun arka tarafında her türlü görüşmenin, her türlü mail'leşmenin tespit edilebileceğini söylediniz. Dolayısıyla, bu programı yükleme imkânı olması durumunda mutlaka kullanıcı tarafından yani mail'le veya başkaca şekilde gönderildiği zaman onaylanması gerekiyor mu? Onaylanmadan da bir kişi o bilgisayara o programı gönderebilir mi? Birinci sorum bu.

Diğer sorularım genel olacak.

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde konuşlandırılan istihbarat birimlerinden toplanan teknik istihbarat verileri diğer birliklere ve merkeze sadece elektronik ortamda mı aktarılıyor?

Elektronik ortamda aktarılan bu bilgilere gerek bu konuda uzman kişilerin gerekse de yabancı istihbarat servislerinin erişimi mümkün mü? Bununla ilgili güvenlik imkânı sağlanmış vaziyette mi?

Diğer sistem içinde bilgilere erişim imkânı bulunan MİT mensuplarının çalıştığı alanda her bilgiye ulaşma imkânı var mı? Yani herkes kendi birimiyle mi alakalı, yoksa başka birimlere ulaşabiliyor mu?

Millî İstihbarat Teşkilatının kullandığı teknolojik sistem diğer dünya ülkeleriyle kıyaslandığında nasıl bir durum söz konusu? Bu, biraz da sunumlardan, sanki biz geriden takip ediyoruz. “Yabancı istihbarat servisleri bir şeyi imal ediyorlar, tespit ediyorlar, daha sonra biz takip ediyoruz.” gibi bir şey anladım.

MİT yasa dışı dinlemeler yapan ve bu konuda teknolojik altyapıya sahip organize suç örgütleri ile mücadele konusunda istihbarati bir çalışma yürütüyor mu? Yurt dışından bu tür cihazlar ithal eden veya üreten grupları tespitlere yönelik bir çalışma var mı? Bu konuda elde edilen sonuçlar var mı?

Son olarak da biraz önce, cep telefonlarının promosyon olarak verilmesinden ve bu vesileyle dinlemelerden de bahsedildi. Biz de yeni milletvekili olduğumuzda 2 tane cep telefonu verildi. Bununla ilgili de bir problem var mıdır? Açıkçası bu da kafama takıldı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Alpay...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Ben de sunum için teşekkür ediyorum.

Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yasa dışı dinleme yapılıyor mu? Çok açık ve kestirme soruyorum. Yapılıyorsa hangi yöntemlerle bunlar yapılıyor? Bu konuda MİT’in bilgi, belge, bulguyla ilgili değerlendirmesi var mı? Bu değerlendirme paylaşıyor mu?

GES Komutanlığı dinleme, izleme faaliyetini 1/1/2012 tarihi itibarıyla size bırakmış, MİT’e bıraktı. Şimdi cihazlar Genelkurmay bünyesinde mi muhafaza ediliyor ve kim sistemi çalıştırıyor? Bu sistemi çalıştıran arkadaş ya da arkadaşların görev tanımını kim yapıyor ve görev alanlarını kim belirliyor? Sizin yani MİT’in kontrol ve inisiyatifiniz dışında GES Komutanlığı tarafından ya da Genelkurmay bünyesinde bir izleme ve dinleme faaliyeti var mıdır? Bu konuda bilgi ya da bulgu var mıdır?

Dinleme ve izleme faaliyeti yapan 3 kurum kaldığını kabul edelim yani Genelkurmayı bir tarafa bırakacak olursak, emniyet, jandarma ve MİT. Sizin dışınızda, bu kurumlar bünyesinde dinleme ve izlemeye yarayan cihaz ve sistemler demirbaş şüphesiz kaydediliyor. Demirbaş kaydedilmemiş olan, bu kurumlar bünyesinde cihaz ve sistemler olabilir mi? Bir de bu cihaz ve sistemlerin satın alınması ve demirbaş kaydedilmesi hangi yöntemlerle yapılıyor? Örtülü ödenekler bununla ilgili kullanılıyor mu? Örtülü ödenek bu iş için kullanılırsa, bu yöntemle oluşan ve demirbaş dışında kalan bir envanter ortaya çıkmış olur mu? Bu konuda MİT’in, en azından, yine, bilgi, belge ve bulgusu var mıdır?

Bana göre önemli hususlardan biri de yasal süreçte başlayan ve yasal süreçte devam eden izleme ve dinlemelerde rutin dışına çıkma ya da sınırları aşma şeklinde izleme ve dinlemeyle ilgili nasıl bir tespit ve bilgisi var MİT'in? Bu konuda bilgi, belge, bulgu var mıdır ve bu konuda, hem MİT'in hem jandarmanın hem de emniyetin pozisyonu nedir? Yani bu konuda, bir yasa dışı dinlemeyle ilgili olarak - asıl işimiz o- bir de yasal olarak başlayan, devam eden süreçlerle ilgili sınır aşmaları ve buna bağlı oluşan durumlar nedir ve bu konuda daha çok problem üreten kurum var mıdır size göre?

Evet, bir de sizin ve izleme, dinlemeye yetkili ve görevli diğer kurumların, hem sabit telefon hem de mobil telefon hizmeti veren kurumlar bünyesinde görevlendirdiğiniz, oraların teknik kısımlarında konuşturduğunuz özel görevli elemanlar var mı ve bu özel görevli elemanlar vasıtasıyla yasa dışı dinleme ve izlemelere yöntem olarak katkılar sağlanıyor mu? Bu konuda sorularım var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kaya...

ATİLA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sunumlarından dolayı ben de MİT mensuplarına teşekkür ediyorum.

Tabii, soruların hemen hemen büyük bir kısmı soruldu. Belki bir tekrar olacak ama sadece, bu, hem Başbakanın ofisinin dinlenmesi hem muhalefet partisi genel başkanının ve bizim partimizden üst düzey birtakım arkadaşların dinlenmesi ve izlenmesine yönelik olarak ben de MİT'in... Çünkü bu neticesi itibarıyla bir millî güvenlik sorununa da dönüşmüş durumdadır ya da dönüşme ihtimali vardır, konuları itibarıyla, görevleri itibarıyla. Dolayısıyla bununla ilgili yaptığınız bir çalışma ve ulaşılmış olduğunuz somut bir sonuç var mıdır? Bunu bir kere daha şey yapıyorum.

Bir de geçtiğimiz yıllarda bu -iki sorum var zaten, ikincisi bu- kamu personeli seçme sınavlarında bir şey olmuştu, soruların çalınması ve Sayın Başbakanın da "MİT'e bunu havale ettim." diye bir şeyi vardı. Bununla ilgili bir çalışma yapıldı mı, bir sonuç var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kesimoğlu...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklaredi) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de MİT mensuplarına teşekkür ediyorum sunumlarından dolayı. Yararlandığımı da ifade etmeliyim.

Tabii, benden önceki değerli konuşmacılar sorular yönelttiler. Tek olan doğruları tekrarlayarak ortaya koymanın gereği yok. Ben biraz daha spesifik konulara girmek istiyorum ama kimi arkadaşlarımızın yaptığı konuşmalarda sorduğu sorularla ilgili olarak Komisyonumuzun kuruluş amacıyla ilgili olmadığı itirazları yükseldi. Bir tartışma ortamı yaratmak, bir polemik yaratmak ya da bir şikâyet anlamında söylemiyorum ama bir tespit yapmak gerekirse, Sayın Belma Satır'ın sorularının

Komisyonumuzun kuruluş amacıyla ne kadar illiyet bağı varsa bizim sorularımızın da en az o kadar illiyet bağı olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Bizim söylediklerimizde yani birilerini ayırarak söylemiyoruz, genel olarak söylüyoruz yani bu, Belma Hanım için de geçerlidir...

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – Sayın Başkanım, ben sizin için söylememiştim.

Şimdi ben, biraz daha kişisel güvencelerle ilgili, konuklarımıza soru yöneltmek istiyorum. Her ne kadar, siz, ortam dinlemesi yapmadığınızı söylediniz ama biz dinlendiğimizi biliyoruz. Bizim çalışma odalarımıza yerleşme nasıl olur? Bizim araçlarımıza nasıl yerleşme olur? Bunu nasıl tespit edebiliriz? Yani torpido gözüne mi, koltuğun altına mı, direksiyon milindeki herhangi bir deliğe mi ya da odadaki herhangi bir... Bunu nasıl tespit edebiliriz? Onu öğrenmek istiyorum.

İkinci sorum: Sayın Başbakan, Sayın Baykal’a ve sonrasında da MHP’li arkadaşlara yönelik kaset operasyonu ile ilgili olarak “MİT’e talimat verdim.” dedi. Bu talimatla ilgili bugüne kadar ne oldu? Bu soruşturmanın sonucunda herhangi bir isimlere ulaşıldı mı, sorumluları bulundu mu? Bulundu da “Açıklaması kamuoyunda kurum açısından ya da siyaseten sıkıntı yaratacaktır.” diye açıklanmamış olabilir mi? Bu kadar süre içerisinde bunların sorumlularının bulunmaması sokaktaki sıradan vatandaşın güvenliği açısından sizde nasıl bir soru işareti yaratıyor? Onu öğrenmek istiyorum.

Dinlenme kayıtları üzerinde oynama yapıp yapılmadığını öğrenmek istiyorum. Bunu siz tespit edebiliyor musunuz, dinlemenin üzerinde oynama yapıp yapılmadığını? Edebiliyorsanız bunun nasıl olduğunu söyler misiniz? Biraz da güncel bir konu, Kayseri Milletvekili Sayın Mustafa Elitaş’ın dinleme kayıtları ortaya çıktı biliyorsunuz, yasal bir dinlemede. Ona dayalı olarak da sormak istiyorum: Yasal bir dinleme yaparken, örneğin bir iktidar partisinin milletvekili olsa ve konuşmaların içeriğinde suç unsuru bulunsa bu konuda nasıl bir yol izliyorsunuz?

Oslo görüşmeleri, terör örgütünün temsilcileri ile yapılan ve MİT ile Başbakanın en üst düzeyde temsil edildiği görüşmelerdir. Nasıl oldu da bu görüşmeler sizden habersiz biçimde kamusal bilgi hâline dönüştü? Gerekli önlemleri almadınız mı? Sizin eski meslektaşınız Kaşif Kozinoğlu’nun ifadesine göre, bu açıklamaları yapan Alman istihbarat teşkilatı. Yani, sizin bu konuda bir dinleme zafiyetinizden söz edilebilir mi? Varsa sorumluları hakkında neler yaptınız?

Biraz önce GES’ten bahsettiniz. 1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla GES’in Millî İstihbarat Teşkilatına geçtiğinden bahsettiniz. Biz biliyoruz ki GES Türkiye’nin en büyük kurumlarından bir tanesi, istihbarat ve dinleme kapasitesi itibarıyla, dinleyemeyeceği hiçbir cihazın olmadığı, dünyada önemli bir konumda... GES’in bile Millî İstihbarat Teşkilatının bünyesine katıldığı bir ortamda, teröristlerin ağır silahlarla ülkede bir yerden bir yere giderek kamu görevlilerimize, vatandaşlarımıza saldırılar düzenlemesini nasıl açıklıyorsunuz? Burada da bir istihbarat zafiyeti söz konusu olabilir mi?

Yine, aynı şekilde soruyorum. Biraz önce siz “Teşkilatımızın ismi millî” dediniz. Ben de yurttaşlarımızın kaçırıldığını, özellikle 2011 Haziranından itibaren, hele şu anda 26 civarında

yurttaşımızın, 8'i kamu görevlisi yurttaşımızın terör örgütünün elinde olduğunu biliyorum. Bu kaçırılan vatandaşlarımızla ilgili, teröristlerin hiçbirinin dinlenmesiyle ilgili bir bilgi kamuoyuna ulaşmadı, dolayısıyla böyle bir bilgimiz yok. Bu dinleme faaliyetleri açısından da bir sıkıntı, bir zafiyet söz konusu olabilir mi? Vatandaşlarımızı kaçırarak teröristlerin konuşmaları, irtibatları ve yerleri bu kadar süre içinde nasıl tespit edilememiştir? Yine, kaçırılanlardan birinin kendi imkânlarıyla kurtulmasını... Diyarbakır- Muş hattında otuz sekiz gün gezdirildiğini kendi ifade etti. Yani otuz sekiz gün hiçbir dinleme yapılamadı mı, hiçbir bilgiye ulaşamadı mı? Onu öğrenmek istiyorum.

Son iki sorum: Siz, yasa dışı dinlemelerle ilgili olarak, bu dinlemeleri kimin yaptığı konusunda çalışmalarınız olduğunu ifade ettiniz. Ben de buna dayalı olarak spesifik bir konuyu sormak istiyorum, basında yer aldı. Yasa dışı dinlemelerde görevlendirilen daha önce bu işlerde çalışmış emekli memurların, belli bir cemaate yakın bir bankada çalışıyor gördükleri, bankamatik kartlarını alarak sadece maaş ödemelerinin oradan yapıldığı ama buna rağmen çalışmalar, istihbari çalışmalar yaptığına dair bilgiler var. Sizin, istihbarata karşı koyma ya da kontrespiyonaj açısından, çalışmalarınız açısından baktığınızda böyle bir bilginiz var mı? Varsa bunun aşamaları nelerdir?

Son sorum: 11 Temmuz 2003, Sabah gazetesinde, Yavuz Donat, köşesinde "Erdoğan'ın Özel Timi" başlıklı bir yazı yazdı. Hemen onu iki cümleyle paylaşayım: "Doğrudan Başbakanlığa bağlı bir organizasyon. İçişleri ve Adalet Bakanlığının bilgisi dâhilinde. Bütün 'iç güvenlik birimleri' bu organizasyonun içinde. Çalışmaları gizli. Çalışmaları yürütenler ise en az beş yıldır yolsuzluk dosyaları üzerinde çalışan, operasyonel yeteneği yüksek, tribünlere oynamayan birtakım. O işlerin yürütüldüğü karargâha gelince... O da gizli. Bir bakanlık binası değil. Ankara'nın göbeğinde, fakat 'gözlerden uzak, kulaklara kapalı, dış etkilenmelerden arındırılmış, Türkiye Büyük Millet Meclisine yürüme mesafesinde' bir yer." diyor Yavuz Donat.

Siz de biraz önce söylediniz: "Biz dinlemelerle ilgili mahkemelerden istediğimiz kararı alıyoruz, yasa dışı dinlemelere ihtiyacımız yok. Çok kolay alıyoruz bu kararları." Bu anlamda bakarak sorumu sormak istiyorum. Böyle bir tim, Yavuz Donat'ın ifadesine göre, yasa dışı dinleme ve izleme işlerinde görev almış mıdır? Sizin bu time ilişkin istihbari bilgileriniz nelerdir? Bu tim kimlerden oluşmaktadır? İçinde yabancılar çalışmakta mıdır? Bu timin, varsa, çalışmaları hâlâ devam etmekte midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öner...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Hem zamanı almamak hem de diğer, Komisyonun değerli üyeleri tarafından birçoğu yönlendirildi... Millî İstihbarat Teşkilatı mensuplarınıza teşekkür ediyorum. Bir oluşumu bilginize sunmak ve soruyu sizin değerlendirmenize bırakmak istiyorum. Her ilde il emniyet toplantıları yapılır.

Pek çok Komisyon üyemiz bunu biliyor. Valinin başkanlığındaki komisyona garnizon komutanı, cumhuriyet başsavcısı, Millî İstihbarat Teşkilatı temsilcisi, jandarma komutanı, emniyet müdürü ve ilgili diğer kurumlar katılır. Bir dönem JİTEM de bunların arasında yer aldı diye değerlendirilir. Ayrıca valinin ilgili gördüğü diğer kişilerin de katılımı sağlanır. Yakın geçmişe kadar şöyle bir olumsuzluk vardı: Jandarmanın, polisin, Genelkurmayın, Millî İstihbaratın ve diğer kurumların istihbari bilgileri birbirleri arasında paylaşılmazdı. Biz bunun paylaşılması gerektiğini, görev dönemimizde savunduk. Ancak, sonra başka bir oluşum ortaya çıktı. Paylaşım yerine, ortak bant kullanımı yerine tekelciliğe döndü. Bütün istihbari bilgilerin tek elde toplanması, MİT tarafından toplanması, MİT'in bu konuda tek söz, başlıca söz sahibi olması sağlandı. Ama yaşadığımız deneyimler var. İlgili kurumların başındaki amire göre istihbarat birimleri farklı istihbari bilgileri paylaşıyorlar. Bir görev yerinde, söz gelişi, Giresun Valisi iken PKK'nın bir kolu, konferans kolu Giresun yaylalarında göründüler, görüntü alındı. Emniyetin istihbarat raporunda bu vardı, jandarmanın istihbarat raporunda yer almadı, Genelkurmayın istihbarat raporunda doğrulandı, köylüler tarafından teyit edildi. Ancak o dönemki generalimiz terfi beklentisindeydi "Nereden çıkarıyorsunuz? Böyle bir şey yok." dedi. Ben de o durumda "Sayın Paşam, arkadaşlarımızın sunumlarını engellemeyiniz ya varsa." demiştim. Sonra o çıktı. Yani tek elde toplanırsa o birimin amiri de bu istihbari bilgileri baskılarsa ne olacak? O bakımdan, sorum şu, sorup sormamak sizin takdirlerinize bağlı: Bu tekelciliği doğru buluyor musunuz? Çünkü pek çok görev yerinde, istihbari açıdan değerlendirilmesi gereken hususların bir bölümü birimlerin biri tarafından değerlendiriliyordu, diğeri tarafından değerlendirilmiyordu. Bilgi paylaşımı yerine tekelciliğe gitmek acaba doğru mu?

Diğer soruların pek çoğu soruldu. Ancak, son bir husus var. İzmir'deki casusluk suçlamasıyla yürütülen davalarda deliller ne ölçüde geçerli? Çünkü, bize gelen bilgiler, Türk Silahlı Kuvvetlerindeki bir tasfiyeyi amaçlayan istihbari bir oluşum var. Tanıdığım çok nitelikli subaylar, generaller, astsubaylar casusluk suçlamasıyla tutuklular, Silahlı Kuvvetlerinde terfileri engelleniyor, yakın bir tarihte de büyük olasılıkla tasfiye edilecekler. Bu casusluk konusundaki delillerin objektif olduğundan emin misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani, tabii, delillerin değerlendirilmesi... Siz de yani hukuku bilen bir insansınız Sayın Valim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Efendim, şöyle...

BAŞKAN – O tabii mahkemenin... Delillerin değerlendirileceği yer, tabii, mahkemedir yani bu konuda kamu kurumu mensuplarının delillerin geçerli olup olmadığı ya da doğru yollarla elde edilip edilmediğiyle ilgili görüş belirtmesi uygun da değildir. Zaten böyle bir görüş belirtme...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben sizin değerlendirmenize bırakıyorum ama veriler çok ciddi olduğu için burada dile getirmeyi gerekli gördüm.

BAŞKAN – Yani tabii, bunu, yargı, kendi içerisinde zaten mekanizmaları var, ilk derece mahkemesinin...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Dereye su gelene kadar kurbağanın gözü çıkıyor Sayın Başkanım. Üç yıl, beş yıl tutuklu kalıyor...

BAŞKAN – Yani bu, MİT mensubu arkadaşların değerlendireceği bir konu değil veya onların bir yorum yapabileceği bir alan değil çünkü...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ama deliller oradan gidiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani onun değerlendirileceği yer mahkemedir.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Bir tespit olarak dikkate alın.

BAŞKAN – Evet, Sayın Havutça...

ŞUAY ALPAY (Elâzığ) – Yalnız bu “İyi çocuklar” şeyini hatırlatayım. “İyi çocuklar” diyordu ya...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Yanlış her yerde yanlış. İyi çocuklar, kötü çocuklar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Meclisin açılmasına on beş dakikamız kaldı yani biraz... 3 arkadaşımız var yani beşer dakika içerisinde 3 arkadaşımız...

NAMİK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de mümkün olduğu kadar tekrara kaçmadan sorularımızı ve düşüncelerimizi ifade edeceğim.

Öncelikle arkadaşlara teşekkür ediyorum bizleri bilgilendirdikleri için.

Tabii, bu Komisyonun aradığı, kamuoyunda adalete ve devlet yönetim sistemine, parlamenter rejime olan güvensizlik sonucunda ve Başbakanın ortaya koyduğu beyanlar sonucunda, şu anda, bir gerçeği aramaya çalışıyoruz. Bu çerçevede -sorularımızın da- demokratik ve özgürlükçü parlamenter sistemin tesisi noktasında Meclisin bize verdiği bir görevi ifa etmeye çalıştığımızı ifade etmek istiyorum.

1) Başbakan dinlendiğini ifade etti. Başbakanı kim dinledi?

2) Ana muhalefet partisi liderini, Sayın Kılıçdaroğlu’nu kim dinledi?

3) Sayın Baykal’ı kimler izledi? Bu kaset operasyonunun arkasında kimler vardı, kim izledi?

4) MHP’li yetkilileri, siyasi parti yetkililerini kim dinledi?

Kamuoyunun, hepimizin merak ettiği sorular bunlar. Birincisi, bunu soruyorum.

İkincisi: İçişleri Bakanının emriyle dinleme yapılabilir mi? MİT’e İçişleri Bakanı böyle bir talimat veriyor mu? Mesela, İçişleri Komisyonunda bir toplantıda Sayın Bakan, bizim bir Komisyon üyesi arkadaşımıza “Biz sizi zaten takip ediyoruz.” diye bir ifadede bulundu. Şimdi o kişi de burada, aramızda, Komisyon üyesi arkadaşımız.

MEHMET S. KESİMOĞLU (Kırklareli) – O kişi de benim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Espri yapmıştır.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Üç: Devletin temel organlarına -bizim aradığımız- yargıya, yürütmeye ve yasama faaliyetlerinde bulunan kişilere yönelik, bunların devlet sorumluluğuna yönelik izlemeyle ilgili hangi önlemleri almaktadır MİT? Örneğin -demin arkadaşlarımız ifade etti- Türkiye’de, özellikle de mevcut Hükûmete karşı sert muhalefet yürüten siyasi kişilikler, başta muhalefet parti liderleri, iki, yargı mensupları, üç, kamuoyunda sert muhalefet yapan gazeteciler, hukukçular, bunlarla ilgili, bunların korunmasına yönelik MİT önlem çalışmaları yürütüyor mu? Mesela, Haberal’ın yargılandığı Ergenekon davasında somut olarak telefon dinleme kayıtları mevcut dava dosyasında bulunmasına rağmen, İstanbul Terörle Mücadele Şubesi, böyle bir dinlemeye ilişkin bir mahkeme kararının bulunmadığını resmen ifade ediyor. E o zaman, bu dava dosyasındaki dinleme kayıtları hangi kuruma aittir; MİT’e mi aittir, emniyete mi aittir, jandarmaya mı aittir?

Bir diğer konu da -diğer arkadaşlarımız da sormuştu- basında yer aldı, Türkiye’de ortam dinlemesine ilişkin 11 aracın bulunduğu basında yer aldı. Bu araçlar kimin elindedir; MİT’in mi, jandarmanın mı, emniyetin mi? Bu konuda veri var mıdır?

Bir diğer konu da bu yasa dışı, kuşkusuz, MİT, önleyici dinlemelerin yasanın tarif ettiği kapsamda yapıldığı konusunu burada ifade ediyor ancak bu yasa dışı -az önce ifade ettiğimiz- telefon dinlemelerinin kimlere yapıldığı konusunda bugüne kadar bir araştırması, somut bir çalışması olmuş mudur? Bu sorularımızın yanıtlanmasını ben talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tunç...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tabii vakit de kıaldığı için, hızlı bir şekilde ben de bir iki hususa değinmek istiyorum, arkadaşlarımız da birçok merak ettiğim noktalarda sorular sordular. MİT mensubu yetkililerimiz gerçekten güzel bilgiler verdiler. Özellikle bilgisayar teknolojisinin bu alanda nelere yol açabileceği noktasında bilgilendirilmiş olduk. Yani burada biz hâlâ “Kim dinliyor, kim izliyor?” şeklinde sorular soruyoruz, aslında bu soruların cevabı da ilk baştaki sunumda belli. Bilgisayar teknolojisinin gelişmesi, ceplerimizde bilgisayarların olması, bilgisayarlı telefonların olması, evlerde bilgisayarlara bağlı olmamız bizim bütün dünyaya açık olmamız anlamında. Dolayısıyla eğer bilgisayar açıksa bizim kendimizi, kendi kapalı mekânımızda değil de herkese açık bir alanda olduğumuzu artık bundan sonra hissetmemiz gerekecek.

Tabii, MİT Daire Başkanımızın ifade ettiği, adli amaçlı iletişimin tespiti ile önleme amaçlı iletişimin tespitini, aradaki farkı ayırırken “Biz önleme amaçlı da hâkim kararı olmadan yapıyoruz.” şeklindeki cümlesi belki yanlış anlamaya sebebiyet verebilecek. Orada...

MİT MENSUBU – Öyle bir şey demedim. “Hâkimden alıyoruz.” dedim.

İLHAN CİHANER (Denizli) – “Hâkimden aldığımız için...” dedi.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – O zaman ben orayı kaçırdım. Önleme amaçlı da yetkili ağır ceza hâkiminden gerekli karar alınıyor.

Burada benim sormak istediğim, Sayın Başbakanımızın ofisinde bir dinleme cihazı bulunuyor. Sayın Başbakanımıza bağlı olan Millî İstihbarat Teşkilatımız, devletimizi, Cumhurbaşkanımızı, Başbakanımızı, millî güvenliğimizi koruyacak en önemli bir kurum. Yani Sayın Başbakanımızın ofisinde bir böcek bulunması, dinleme cihazının bulunması gerçekten vahim bir olay. Yine, ana muhalefet partisi liderinin başına gelenler, bunların daha önceden önlemlerinin alınmaması... Yine, Milliyetçi Hareket Partisinin genel başkan yardımcıları hakkındaki izlemeler... Bunlarla ilgili, önceden bir tespit, duyum, bu noktada Millî İstihbarat Teşkilatımızın durduğu nokta nedir? Yine, eski bir Yargıtay cumhuriyet başsavcısı çıkıp televizyonda, canlı yayında “Ben Sayın Başbakanı da dinledim.” diyebiliyor. Eski, şu anda tabii Ergenekon davası içerisinde olan, jandarmanın en üst kurumlarındaki yetkili şahısların yasa dışı dinlemeler yaptığını iddianamelerde artık çarşaf çarşaf bu dinlemeleri...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Kastınız ben değilim değil mi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yok...

İLHAN CİHANER (Denizli) – İlk toplantıda bir düzeltme yapmıştım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bu dinlemeleri nasıl gerçekleştirdiklerini artık iddianamelerde, dosyalarda hep, İnternet’e girdiğimiz zaman görüyoruz.

Yine, jandarma alay komutanlarının -işte Düzce’de çıkan olay- dinleme yaptıklarını görüyoruz. Bu yasa dışı olayların, yani kamu görevlisi de olabilir, özel şahıslar da olabilir, bunların bu şekilde yaptığı hukuksuz uygulamaları önceden tespit edecek bir mekanizma devletimizde var mı? MİT’in bu noktadaki durduğu yer nedir? Bu konuda da sorularımıza cevap verirlerse...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çiftci...

FATİH ÇİFTÇİ (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de MİT mensuplarına yapmış oldukları sunumlarından dolayı çok teşekkür ederim. Gerçekten, özellikle yasa dışı dinlemeler noktasında -kendi adıma söylüyorum- epey bilgi edindim. O anlamda, doyurucu bilgiler aldık. Özellikle bilgisayar sistemleri ve mobil sistemleri açısından bunlar çok önemliydi bizim için. Birçok kurum burada sadece yasa mevzuatı anlatıp geçti ama bu anlamda iyiydi, onu ifade edeyim.

Bunun yanı sıra, benim sormak istediğim şey şu: Özellikle, tabii, ülkemizde çok büyük bir paranoya var. Herkes kendisinin dinlendiğini... Başbakanımızın, hatta ana muhalefet liderinin dinlendiği çok açık bir şekilde ifade ediliyor. Bu bağlamda MİT’in genel bir çalışması var mı? Yasal dinlemeler açısından bir sorun, sıkıntı yok, kimsenin bu anlamda da bir itirazı söz konusu değil, bir suç

işlemişse mutlaka gereği yapılacaktır, mutlaka yasal çerçevede bunun yapılmasında bir sakınca yok, toplum bu anlamda da bir sıkıntı göstermiyor ancak buradaki en büyük sıkıntı, bu yetki aşımı ve ayrıca yasa dışı dinlemeler. Bu yasa dışı dinlemeler noktasında kamu kurumlarında böyle bir yapılanma söz konusu mu? Bu yapılanma noktasında size ulaşan bir bilgi, belge veya bir çalışmanız var mı? Bunun yanı sıra, bir de kamu kurumları dışında özel olarak şahısların veyahut da çeşitli suç örgütlerinin böyle bir dinleme, yasa dışı dinleme ve ortam dinlemeleri noktasında yapmış oldukları çalışmalara yönelik sizin bir çalışmanız var mı ve bunu engelleme gibi bir şansınız var mı?

Bir diğer konu da yine, şunu ifade edeyim: Bu yasa dışı dinlemelerin yapılmasına yönelik çeşitli cihazlar yurt dışından ithal edildiğinde, bu ithalatı kontrol etme şansınız var mı, bu yönde bir istihbari çalışmanız var mı veya bunların ülkeye dağıtımı noktasında, nasıl olduğu veya kamu kurumlarının bu şekilde -bir arkadaşımızın da ifade ettiği, sorduğu gibi- bu tür bir cihaz edinip edinmemesi durumu, bu tür, edinebilmişse bu konularda çalışmalarınız var mı diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

Sayın Cihaner, tekrar söz istemişsiniz de...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Evet...

BAŞKAN – Biliyorsunuz soru kısmının yarısından fazlasını siz kullanıyorsunuz genel de.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çok kısa...

BAŞKAN – Zaman da çok daraldı, beş dakika...

İLHAN CİHANER (Denizli) – Çok kısa Başkanım, somut şeyler olacak.

Şimdi, bu sızdırılan kayıtlarla ilgili olarak, servis edilen kayıtlarla ilgili, Türkiye içinden ve dışından, özel bir inceleme yaptınız mı? Sizin önleyici dinleme, istihbari dinleme yaptığınız kişiler var mı bunların içerisinde? Birincisi bu.

İkincisi, özellikle Ali Haydar Bey'in şeyinden sonra ve sizin "Biz sadece şu suçları takip ederiz." demeniz üzerine soruyorum: Bu toplantıların bir kısmına ben de katıldım. Burada üniversite öğrencilerinden, işte, ülke için olası asayişsizlik olaylarının ortaya çıkabileceği, 1 Mayıs, ne bileyim Öcalan'ın yakalanması gibi günlere ilişkin MİT de istihbarat getirirdi. Dolayısıyla MİT'in daha geniş bir ilgisi olduğu açık. Yani bu anlamda herhangi bir fişleme kaydınız var mı? Yani hedef olarak belirlediğiniz kişilere ilişkin fişleme kaydı tutuyor musunuz? Varsa böyle bir şey, bunların yöntemi, yönetmeliği, kanuni dayanağı nedir?

Üçüncüsü: Biraz espiyle olsun, sizin anlatımınıza göre, şimdi, bu simitçi falan hepsi efsane mi, üniversitelerin önündeki simitçiler? "Gelin, MİT'e bilgi verin." diye o devşirilmeye çalışılan öğrenciler falan, bunların hepsi dedikodu mu?

Bir de Hrant Dink olayında, Hrant Dink'i valilik makamına çağırıp uyaran kişiler içerisinde bir MİT mensubunun olduğu da kamuoyuna yansdı. Bununla ilgili herhangi bir soruşturma yapıldı mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yasa dışı dinlemeyle alakası var mı şu sorduklarınızın?

İLHAN CİHANER (Denizli) – Tabii ki var çünkü özel hayat...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Hiç alakası yok.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tabii, normalde çalışma süremizin sonuna geldik. Biz daha önceki kurumlara ilgili yaptığımız çalışmalarda, tabii, bu soru faslından sonraki kısımda... Bunların hepsini bir anda toplamamız mümkün olmayacağı için, bu soruları, tutanakları da arkadaşlarımız size iletecekler. Bu sorulara bir hazırlanın. Biz, önümüzdeki hafta veya belirleyeceğimiz bir programda sizi bir de kurumda ziyaret edeceğiz. Orada, hem bu sorulara bu süreç içerisinde diğer birimlerle de bir istişare yaparak bir hazırlık yaparsınız hem bu sorularla ilgili tekrar, ikinci bir sunumu yapmış olursunuz. Hem zamanı iyi değerlendirmek hem de size bir çalışma için zaman verebilmek açısından, daha önceki emniyet ve jandarmada da, TİB’de de aynı yöntemi uygulamıştık, burada da aynı yöntemle devam edelim. Biz onun gününü, zamanını, daha sonra tekrar sizinle iletişime buradan geçeriz. Bir ziyaretinize geleceğiz.

MİT MENSUBU – Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Yalnız, sayın vekilimin Dink’le ilgili olan -sanıyorum Komisyonun diğer üyeleri de merak içerisinde kalırlar- olayda 2 MİT mensubumuza, hiçbir Başbakanlık kurum veya kuruluşunda yapılmadığı gibi, Sayın Başbakan tarafından soruşturma izni verilmiştir.

İLHAN CİHANER (Denizli) – Öyle mi?

MİT MENSUBU – Bu, kamuoyuna da yansımıştır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca takipsizlik kararı verilmiş ve derecattan geçerek de kesinleşmiştir. Dink’le ilgili olarak soruşturma izni verilen tek yer MİT Müsteşarlığıdır yani başka hiçbir kurumdan çıkmamıştır.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İki dakika kaldı. Biliyorsunuz aşağıda...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Hassasiyet gösterdik...

BAŞKAN – O zaman, son iki cümleyle, son alalım.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sormadım özellikle çünkü süren yargılanmalar fakat baktım, süren yargılanmalarla ilgili cevaplar var. Paris suikastı, bir de Uludere’deki 34 yurttaşımızın katledilmesiyle ilgili de bir cevap ileride verebilerseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, yarınki toplantımız yine saat 11.00’de, bu salonda. Yalnız -toplantının başında da ifade ettiğimiz gibi- yarınki toplantıya, bundan sonraki süreçte buraya davet edip dinleyeceğimiz sivil

toplum örgütleri olabilir, üniversiteler olabilir veya bu konuda bilgisi olan kişiler olabilir, bunlarla ilgili bir çalışmalarla gelirsek yarın bunları karara bağlayalım.

Teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 14.02